

Ett annat evangelium

Kapitel 8

ur

They never told me *this* in church

av Greg S. Deuble

© 2006, Restoration Fellowship, Atlanta USA

www.restorationfellowship.org

Översättning: © Eivor Alpsten, 2011

Svenska Folkbibeln (SFB) används om inget annat anges.

Ett annat evangelium

Jag är förvånad över att ni så hastigt avfaller från honom som har kallat er genom Kristi nåd och vänder er till ett annat evangelium (Gal 1:6).

I sin *Honest to Jesus* berättar Robert Funk om en man som leker ”hämta bollen” med sin hund. Då och då låtsas han kasta bollen och när då hunden tittar bort kastar han den. Eftersom inte hunden har lagt märke till detta knep sitter han tålmodigt vid sin husses fötter och väntar. Hans husse pekar i bollens riktning men hunden förstår inte meningen med denna gest och skäller åt det pekande fingret. Sedan tillämpar Funk denna berättelse på Kyrkan. Han säger att senare efterföljare till Jesus liknar hunden: Jesus pekar på någon horisont i sina liknelser, något sagolikt där borta, något han kallade Guds egendom (eller konungarrike), som han ser, men som resten av oss är blinda för. Likt hundar skäller vi åt det pekande fingret, omedvetna om den nervkittlande scenen bakom oss. Allt vi behöver göra är att vända oss om för att se vart han pekar. Jesusrörelsen, den nytestamentliga församlingen, bytte mycket tidigt bort uppenbarelsen. Den kunde inte hålla fast vid den inkapslade uppenbarelsen i Jesu liknelser och andra verbala uttrycksmedel och de förlorade hans berättelse. Man visste inte hur man skulle fira Jesu vision om Guds rike.¹

Jag var också som den där hunden som skällde i fel riktning. Om någon visste vad det innebar att predika evangelium så ansåg jag mig veta det. Född och uppväxt i solida kristna kyrkor (Churches of Christ) med evangelisk tradition, gick jag vid tolv års ålder fram i kyrkan vid ett möte och bekände Kristus som min ”personlige Herre och Frälsare” och döptes genom nedsänkning. Under tonåren satt jag under ett antal australiska och amerikanska evangelister i toppklass och hörde dem förklara evangeliet för de ”ofrälsta”. Sedan gick jag i bibelskola i Sidney i fyra år och efter slutexamen tillbringade jag över ett decennium med att predika evangelium, inte bara som pastor i lokala kyrkor utan också som evangelist över hela Australien (förutom i västra Australien). Jag ”predikade evangeliet” i alla slags möten och sammankomster, från gatumöten till större kampanjmöten i städer, till dörrknackning för en och en, till ungdomskonferenser, till frukostmöten för affärsmän, till kvinnosamlingar, till radioprogram och likaså utomlands. Jag hjälpte hundratals fram till en personlig tro på Kristus då jag var ganska ung. Visst kände jag till evangeliet. Jag kunde framlägga de ”Fyra andliga lagarna” och om man ville bli medlem av Churches of Christ kunde jag också den längre ”Fem Fingrar”- versionen.

¹ Robert Funk, *Honest to Jesus: Jesus for a New Millennium*, s. 10.

Följande citat från en Billy Graham-traktat var typiskt för mitt rutinerade sätt att lägga fram mitt budskap:

Om man läser Paulus brev lägger man märke till att budskapet koncentreras till tre saker: Kristi död, begravning och uppståndelse. Enligt Paulus kom Kristus Jesus för att utföra tre dagars arbete som började då han spikades på korset och som slutade då Gud reste honom upp från de döda. Paulus behandlade aldrig Herrens liv på jorden – hans dop, hans frestelser, hans underverk, hans undervisning eller ens hans lidanden i Getsemane trädgård. Detta är helt i linje med resten av Nya testamentet, för vi måste komma ihåg att Kristus inte först och främst kom för att predika evangeliet (även om han proklamerade befrielse för de fångna) utan snarare för att det skulle kunna bli ett evangelium att förkunna. Detta evangelium kom till stånd genom hans verk på korset. Vi bör komma ihåg att Jesus Kristus hade levt bergspredikningen under trettio år innan han ens predikade den. Hans undervisning och hans syndfria liv förändrade aldrig någons liv eller befriade någon från ett liv i synd. Bara hans död på korset kunde göra det.²

Ja, så var det. Jag skulle av hjärtat ha gett mitt ”Amen” till den versionen av evangeliet. Berättade inte aposteln Paulus för oss att Jesus i själva verket ”kom för att göra ett tre dagars arbete”? Höll inte Paulus med om att det evangeliska budskapet koncentreras runt tre saker: Kristi död, begravning och uppståndelse? För han skriver ju: ”Jag meddelade er det allra viktigaste, vad jag själv hade tagit emot, att Kristus dog för våra synder enligt Skrifterna, att han blev begravd, att han uppstod på tredje dagen enligt Skrifterna” (1 Kor 15:3-4).

Men en dag slog det mig att denna klassiska definition av evangeliet inte säger vad de flesta av oss blivit lärda att den säger. Egentligen skrev Paulus följande: ”**Bland de saker som jag först** tog emot meddelade jag er ...” Hur centralt och väsentligt som Jesu död, begravning och uppståndelse än är för evangeliet, så är det inte hela evangeliet. Det är sanningar *bland* andra (*en protois*) som tillsammans utgör evangeliet. Vi frågar oss naturligtvis vilka andra saker det är som har största vikt i evangeliet. Vi måste också kritiskt fråga oss om det är möjligt att det evangelium som Paulus predikade har (utan att vi varit medvetna om det) bytts ut mot ”ett annat evangelium” (Gal 1:6-7), ett förvanskat evangelium. I detta kapitel visar jag att liksom göken petar ut de rättmätiga äggen ur boet för att ersätta dess egna – som växer till monster mycket större än boets ursprungliga ägare – så är den moderna evangeliska förkunnelsen en inkräktare som har ersatt det evangelium som ursprungligen predikades med en karikatyr. Vi kommer att se att när den ”ortodoxa kristendomen” fastställde de tidiga trosbekännelserna utelämnades informationen om Jesus från Nasaret. Den apostoliska trosbekännelsen innehöll inte mycket som var värt att nämna av det som låg mellan Jesu mirakulösa tillblivelse och hans död på korset. Trosbekännelsen lämnade ett tomrum där Jesus skulle ha kommit in.³ Vi ser återigen hur hellenismen omtolkade Jesu evangelium för att passa Kyrkans ecklesiastiska program.

² Roy Gustafson, *What is the Gospel?* Billy Graham Evangelical Association, 1980.

³ Robert Funk, *Honest to Jesus*, s. 303.

Om vi verkligen ska förstå evangeliet på rätt sätt bör vi börja med Herren Jesus själv. Det är med goda skäl som han kan kallas banbrytaren, den kristna trons upphovsman (Hebr 12:2). Skriften säger att vår stora frälsning ”**förkunnades först av Herren och bekräftades** för oss av dem som hade hört honom” (Hebr 2:3). Jesus var den förste som predikade evangeliet (inte Petrus, eller Paulus som därefter ”bekräftade” budskapet!), så nog kan han definiera sitt evangelium för oss! Och om vi ska förstå Jesus av Nasaret och hans evangelium på rätt sätt måste vi placera honom inom den judiska världen i Palestina under det första århundradet. För vad han än sade och gjorde måste det vara begripligt – även om det var/är störande – inom denna kulturella kontext. Det sägs ofta att kristendomen är grundad på en person: Kristendom är ”Kristus i dig”; dess kärna är en ”personlig relation” med Kristus själv. Detta är sant. Men det är bara en farlig halvsanning. För om vi ska förstå Jesu person och hans uppdrag måste vi fråga: *Vad var personen grundad på?* Vad var det Jesus såg och kände som var så hänförande, så fascinerande, så utmanande att det höll honom i sitt grepp?

”Svaret är att han var grundad på en idé, en underlig idé som var allmänt utbredd bland judarna på hans tid, en idé som skilde sig från västerländskt tänkande vilket många icke-judiska teologer fortfarande finner mycket besvärande, idén om messianism. Det var messianismen som gjorde Jesu liv till vad det var och som ledde till kristendomens uppkomst.”⁴ Den definitiva övertygelsen på vilken hela kristendomens byggnad vilar är att i Jesus har Messias trätt fram. Denna undervisning var det evangelium som låg under alla evangelier, de goda nyheterna att Israels konung och hans Rike nu proklamerades. Kristendomen bekänner det fundamentala faktum att Jesus var denne Messias, vars ankomst uppfyllde alla de gamla profetiorna men som besynnerligt nog misslyckas med att koncentrera sig på hur man ska förstå denne Messias och hans evangelium och hur man ska lära känna honom. Man anade att Jesus var Messias men undvek sedan snabbt frågan för att visa honom i ett ljus som var mer tilltalande för hellenistiska begrepp än för judiska.⁵ I våra försök att reda ut evangeliet om Riket så som Jesus undervisade, får vi inte göra samma misstag. Vi tar det från början.

I början av hans verksamhet berättas det att Jesus kom ”till Galileen och predikade **Guds evangelium**. Han sade: ”Tiden är fullbordad och **Guds rike** är nu här. Omvänd er och tro evangelium” (Mark 1:14-15; också Matt 4:17-23). För en del av oss med en ”traditionell” evangelisk bakgrund är det underligt att tänka sig att Jesus predikade evangeliet! Vi tror att apostlarna var de första att predika evangeliet efter pingsten. När allt kommer omkring, vad fanns det för evangelium att predika *före* korsfästelsen, begravningen och uppståndelsen? Men Markus säger oss att Jesus kom och predikade ”Guds evangelium” i början av sin verksamhet i Galileen. Detta var hans öppningsmanifest: ”Omvänd er och tro evangelium!”

Från början till slut betonade Jesus ständigt ett tema: Löftet om Guds Rike. Att förstå vad Jesus menade med ”Guds Rike” är nyckeln till att förstå hans verksamhet, hans gudagivna uppgift, hans *raison d'être*. Att förstå vad Jesus menade med Guds Rike är att förstå den verkliga Jesus. Att missa vad Jesus

⁴ Hugh Schonfield, *The Passover Plot*, s. 22-23.

⁵ *Ibid.*, s. 39.

menade med Guds rike är att missa Jesus helt och hållet. För Jesus förklarade evangeliet som evangeliet om Riket. Alla andra referensförsök för att förstå hans uppdrag och budskap faller med nyckelfrasen ”Guds Rike”. Vi får inte lättvindigt hoppa över detta *locus classicus*. Att hoppa över Jesu förkunnelse om evangeliet om Riket skulle vara att ofrånkomligt skilja Jesus från hans eget budskap och hans egen kontext.

Det är självklart att Jesus trodde att Israels Gud, HERREN, var hans Gud och Fader. Jesus trodde att han var Guds Smorde och avsedd för ledarskap i det kommande Gudsriket. Han var Davids son med konungsligt blod i sina ådror. ”Genom att *Messias* syftar på den som Gud smörjer eller delegerar för att styra Guds rike (se Ps 2; Mark 15:32), blir allt som Jesus gör alltifrån sitt dop och framåt indraget i det profetiska hoppet om Gudsriket som ligger framför.”⁶ Genom att proklamera evangeliet om Riket proklamerar Jesus sig själv som den utvalde Messias. Man trodde att den mest dramatiska tidpunkten i historien hade kommit med honom. Tiden var nu mogen för folket att ivrigt förbereda för detta Rikes ankomst. För vanliga människor i denna kultur kunde detta betyda bara en sak: Israel skulle till slut bli återlöst, befriat från förtryck. N. T. Wright är korrekt i sin observation:

Guds Rike var inte ett sinnestillstånd eller en känsla av inre frid. Det var konkret, historiskt, verkligt. Västvärldens kristna i det tjugonde århundradet behöver fundera en del över detta. När människor lade ner arbetet en stund och släpade sig uppför en bergssluttning för att höra denne Jesus tala, kan vi vara säkra på att de inte skulle få höra någon uppmana dem att vara snälla mot varandra; eller att om de uppförde sig ordentligt (eller funderade på den rätta teologiska uppfattningen) väntade dem en ljus framtid när de kom till ”himlen”; eller att Gud slutligen hade bestämt att göra något för att förlåta dem deras synder. Första århundradets judar visste att de borde vara snälla mot varandra. Om de över huvud taget funderade på livet efter döden trodde de att deras Gud skulle ta hand om dem och till slut ge dem nya fysiska kroppar i sin förnyade värld. (Uttrycket ”himmelriket” som vi finner i Matteus evangelium betyder *inte* en plats där Riket kallas ”himlen”. Det är ett vördnadsfullt sätt att tala om ”Guds Konungadöme”).

Det finns inget tecken på att första århundradets judar gick omkring och nedtryckta funderade på hur deras synder någonsin skulle bli förlåtna. De hade templet och offersystemet som tog hand om allt detta. Om Jesus hade sagt det som många av västvärldens kristna verkar tro att han sade, skulle han bara ha varit en gaphals. Vad han i själva verket sade var så revolutionerande att det väckte alla till liv. Det var så dramatiskt att Jesus verkar ha antagit en noga övervägd taktik att hålla sig till byarna, att alltid snabbt förflytta sig, att aldrig gå in i de stora galileiska städerna, som exempelvis Sipporis som låg rakt över kullen sett från Nasaret eller Tiberias, nere vid Galileiska sjön, precis söder om Magdala.⁷

De Goda Nyheterna – det vill säga evangeliet om Riket – som Israel väntade på, var att den messianska befrielsen var nära förestående. Att säga att ”Guds Rike

⁶ Robert Hach, *Possession and Persuasion*, s. 127.

⁷ N. T. Wright, *Who Was Jesus?* s. 97-98.

var nära förestående” var för dessa människor som att säga att Caesar och hans delegat Pontius Pilatus och Herodes inte längre skulle kontrollera Guds folk. Det var som att säga att Gud själv skulle träda in genom sina utnämnda delegater, Messias med sina heliga. ”Ingen Konung men Gud” var det revolutionära slagordet för dagen. Ordet ”evangelium” hade alltså en kristallklar messiansk och politisk innebörd. Att proklamera att Riket var ”nära” betydde att Israels Konung fanns på plats och att Riket var i antågande. Nationen Israel var i ett tillstånd av stark spänning av förväntan som hade byggts upp under många generationer. För varje år kändes det messianska hoppet alltmer påträngande. I själva verket var det så att varje sabbat, i varje synagoga i den judiska världen på Jesu tid, sände man upp bönen: ”Låt din tjänare Davids telning snart spira upp och må hans kraft upplyftas genom din hjälp, ty på din hjälp hoppas vi varje dag. Lovprisad vare du, Evige, som låter räddningens kraft växa fram” (*Välsignelse* 15). [Svensk översättning från bönboken, SIDDUR utgiven av Mosaiska Församlingen i Malmö, 1950, s. 387].

Likt en flykting bland världens nationer skulle Israel snart befrias. Det profetiska ordets uppfyllelse kunde inte misslyckas. De flesta i första århundradets Israel trodde att det var den elfte timmen. Och de längtade sannerligen inte efter ett konungarike bland molnen. Det var Guds regering över en fulländad värld, vid en bestämd tidpunkt i historien under Herren Messias.

Hugh Schonfield påpekar att år 35 v.t. (vår tideräkning) gjorde Caesar ett allmänt tillkännagivande i sitt imperium som tecken på att han var herre över sina undersåtar; för varje medborgare i imperiet var detta Caesars nådens år av ”herravälde”. Men i motsats till Jesu proklamation i synagogan att *just det året*, därför att han är Messias, är det verkligen ett ”nådens år från Herren” (Även om vi inte håller med Schonfield angående kronologin är poängen fortfarande kulturellt giltig.). Jesu evangeliska proklamation var en uppviglande handling:

Messianismen representerade övertygelsen att den existerande världsordningen skulle komma på fall. Det imperium som regerades av Caesar och hans legioner skulle försvinna och i dess ställe skulle Guds Rike styras av Messias och hans anhängare. Kristendomen identifierade Messias med Jesus. Det fanns en ”annan konung”, en annan kejsare till vilken tro och lydnad skulle överföras.⁸

Det faktum att Jesus slutligen korsfästes och begravdes betydde inte att Caesar lät saken bero. Till och med år 70 v.t. då de romerska legionerna slutligen bröt igenom Jerusalems murar, befallde Vespasianus att man skulle leta efter hela Davids familj och utrota den så att ingen av Davids konungsliga släkt skulle finnas kvar. Eusebius nämner också att kejsarna Domitius (96 v.t.) och Trajanus (120 v.t.) obarmhärtigt förföljde judar av Davids släktlinje.⁹

För judiska öron hade uttrycket ”Guds Rike” en enorm (nationell) bibetydelse. Deras hebreiska Bibel innehöll det återkommande temat att Gud skulle sända Messias som sin representant för att avsluta den rådande tidsåldern och införa en helt ny världsordning. Herradömet av den tidsåldern skulle vila på hans skuldror (Jes 9:6). Denne Messias skulle vara Davids son. (Titeln ”Davids son” används av

⁸ Schonfield, *The Passover Plot*, s. 226.

⁹ *Eccl. Hist.* III, xii, xix-xx, xxxii, 3-4.

Jesus åtminstone 14 gånger i evangelierna och betyder att han gjorde anspråk på att vara Israels legitime konung.) Det betydde att han skulle sitta på Davids tron i ett nytt Jerusalem. Fienderna till Guds folk skulle dömas. Sanning och rätt skulle råda på jorden. Alla jordens nationer skulle bli välsignade genom Israels upphöjda ställning. Till och med själva naturens ordning kommer att fullständigt förändras till den grad att farliga djur inte längre kommer att jaga och slita sönder, och små barn ska kunna leka obehindrat med dem; öknen kommer att blomstra (Jes 11:6-9). Kort sagt, Guds härlighet, genom Messias och hans folk, kommer att täcka jorden precis som vatten täcker havet:

Jesu messianska uppdrag hade som mål att förbereda människor för det kommande Gudsriket. Jesus såg ständigt fram mot det framtida eskatologiska Riket när den slutliga domen skulle verkställa ett åtskiljande mellan människor, då de rättfärdiga skulle få komma in i Rikets liv och välsignelser och de onda skulle dömas till straff.¹⁰

Jesus från Nasaret såg sig själv som Guds utvalde representant, Messias. Han var medveten om sin bestämmelse. Han var Guds Son som skulle fullborda alla dessa löften som Gud hade gett till profeterna. Som vi tidigare noterat tenderar vi att fördunkla saker och ting genom att kalla honom Jesus Kristus. Men vi måste komma ihåg att Kristus inte är ett egennamn utan en titel. Det är mera korrekt att tala, inte om Jesus Kristus utan om Jesus *som* Kristus. Att kalla honom så är att ge honom titeln Messias. För en jude att utnämna någon till Messias, var att tilldela den personen både en politisk såväl som en teologisk roll. Jesus tillhörde en värld där teologi och politik gick hand i hand. Teologin var den judiska monoteismen. Men inte bara en abstrakt monoteism om att det bara fanns en Gud. Judarna trodde att *deras* Gud JHVH (HERREN) var den ende Guden och att alla andra ”gudar” var avgudar, antingen konkreta skapelser av människohand eller abstrakta skapelser av människans intellekt. Jesus delade denna tro att Israels Gud var den ende sanne Guden. Denne Gud var hans Fader. Judisk monoteism gick alltså hand i hand med läran om ”utkorelse”. Judarna trodde att de var det ”utvalda folket” av denne ende sanne Gud och bestämde att under Guds Messias gå in i Riket när det kom. Detta är och var kärnan i det kristna evangeliet.

Att proklamera Jesus som HERRENS Messias var lika bra som att proklamera honom som konung. När Andreas träffar sin bror Simon utbrister han: ”Vi har funnit **Messias** ... Rabbi, du är **Guds Son**, du är **Israels konung**” (Joh 1:41, 49). Marta bekänner: ”Ja, Herre, jag tror att du är **Messias, Guds Son** (Joh 11:27). Översteprästen frågade ut Jesus: ”Jag besvär dig vid den levande Guden, att du säger oss om du är **Messias, Guds Son**.” Jesus sade till honom: ”Du själv sade det. Men jag säger er: Härefter skall ni se **Människosonen** sitta på Maktens högra sida och komma på himlens moln” (Matt 26:63-64). Soldaterna hånade Jesus: ”Var hälsad, **judarnas konung**” och de slog honom. ... Judarna svarade: ”Vi har en lag och enligt den lagen måste han dö, eftersom han har gjort sig till **Guds Son**” (Joh 19:3, 7). När han hängde på korset var glåporden: ”**Messias, Israels konung**, han borde nu stiga ner från korset, så att vi får se det och tro!” (Mark 15:32). Dessa texter skulle kunna multipliceras många gånger. De bevisar alla att termerna Messias, Guds Son, Människosonen och konung är synonyma. Detta bruk är helt i överensstämmelse med den gammaltestamentliga bakgrunden, i

¹⁰ G. E. Ladd, *A Theology of the New Testament*, s. 181.

synnerhet ställen som Psalm 2 som omväxlande använder uttrycken ”**min Son**”, ”**min konung**”, och ”**Messias**” för den utlovade frälsaren som skulle komma: ”Jordens konungar reser sig och furstarna rådslår med varandra mot HERREN och **hans Smorde (Messias)** ... Det är jag som har insatt **min konung** på Sion, mitt heliga berg ... Du är **min Son** jag har i dag fött dig” (Ps 2:2, 6-7). Vi kan se att de nytestamentliga titlarna för Jesus redan existerade i den hebreiska Bibeln:

Messias=Guds Son=Människosonen= Israels konung

Det är ett odiskutabelt faktum att under de tre århundradena före Augustinus såg man Konungariket på detta sätt. Det var ett alltigenom *eskatologiskt* Konungarrike. (Kom ihåg att ordet *eskatologisk* kommer från ett grekiskt ord som betyder studiet av ändens tid.) Konungariket sågs som ett inbrytande av Gud genom Kristus vid slutet av den nuvarande tidsåldern, när de döda ”i Kristus” skulle resas upp till liv igen och när jorden åter skulle få uppleva det tillstånd som fanns i Edens lustgård. Messias skulle sitta på Davids tron och hans högkvarter skulle finnas i ett nytt Jerusalem. Det finns ett berömt meningsutbyte mellan en person som heter Tryfo och Justinus Martyren som framhäver evangeliets politiska aspekt. Så här lyder det:

Tryfo: Medger du att denna plats, Jerusalem, skall byggas upp igen? Och förväntar du dig att ditt folk ska samlas och mötas i glädje tillsammans med Kristus och patriarkerna ...?

Justinus: Jag och många andra har den uppfattningen och tror att detta skall äga rum som du säkert är medveten om ... Dessutom påpekade jag för dig att några som är kristna, men som är gudlösa, ogudaktiga heretiker, lär ut läror som på alla sätt är hädiska, ateistiska och dåraktiga ... Jag väljer att inte följa människor eller människors undervisning utan Gud och de läror som Han står bakom. För om du har gett dig i lag med en del som kallas kristna men som inte erkänner sanningen om uppståndelsen ... som säger att det inte finns någon uppståndelse från de döda och att deras själar tas upp till himlen när de dör ... så inbilla dig inte att de är kristna ... Men jag och andra som är rättsinniga kristna på alla punkter är förvissade om att det kommer att bli en uppståndelse från de döda och ett tusen år i Jerusalem som då kommer att byggas upp, smyckas och som profeterna Hesekiel, Jesaja och andra förklarar ... Vi har för övrigt lagt märke till att uttrycket ”Herrens Dag” står i samband med detta ämne. Vidare fanns det en viss man ibland oss som hette Johannes, en av Kristi apostlar, som genom en uppenbarelse han fick, profeterade att de som trodde på vår Kristus skulle bo i Jerusalem i tusen år; och att därefter skulle den allmänna och eviga uppståndelsen av alla människor äga rum.¹¹

De tidiga kristna trodde att ”evangeliet om Riket” hade samband med Guds framtida ärorika regering på jorden genom sin förordnade Messias. De kristna trodde att Gud hade bestämt att de skulle ”regera på jorden” tillsammans med Messias (Upp 5:10). Alla som förenade sig med Jesus i omvändelse och tro skulle bli de främsta i den slutliga världsordningen, berättigade till de högsta hedersbetygelser på grund av sin lojalitet mot honom i den nuvarande världen. För de första kristna stod evangeliet om ”frälsning” i samband med verkligheten av

¹¹*Dialogue with Trypho.*

Guds löfte om en förnyad jord i framtiden. Att ”bli frälst” innebar att bli bevarad på den messianska domens dag och att få rätten att regera tillsammans med Messias i hans världsliga (jordiska) rike. Icke-judiska troende försäkrades om samma privilegier som judiska troende och skulle tillsammans med dem få ära samma löften som ursprungligen gavs till Abraham och till Israel. Om ett ögonblick ska vi vidareutveckla denna tanke. För ögonblicket räcker det att säga att apostlarna och den första generationens kristna fullt och fast räknade med att Kristi Rike skulle verkställas offentligt i deras livstid. Men eftersom deras Herre dröjde med sin ankomst och då varje efterföljande generation inte såg detta hopp förverkligas började hoppet om ett framtida jordiskt konungarike att blekna. Församlingen bytte ut sitt framtidshopp om Guds Rike i ändens tid som Jesus predikade om tron på att Kyrkan *själv* i själva verket redan var Guds Rike på jorden. Jesu evangelium om det *eskatologiska* Gudsriket ersattes av ett post-apostoliskt evangelium om ett *ecklesiastiskt* Gudsrike. För huvudströmningen inom kristendomen blev Kyrkan riket: Alltifrån Augustinus blev den officiella kyrkodogmen den att riket redan hade kommit! Man fick inte längre frälsningen när Kristus återvände. Frälsning kunde man bara få hos Kyrkans prästerskap och dess program. Konungariket var inte längre något yttre; det fanns ”i hjärtat”. Frälsningen var inte längre knuten till Guds återlösning i framtidshistorien; den var nu en inre andlig förnimmelse, som hölls i förvar och förvaltades enbart av ”Kyrkan”.

En tydlig svårighet i att försvara den traditionella tolkningen att Riket är Kyrkan och begränsas av det som är invärtes (andligt och personligt) är att de apokalyptiska och kosmiska elementen i Jesu syn på det kommande Riket elimineras. Apostlarnas hopp om uppståndelse från graven vid Kristi återkomst när han upprättar sitt Rike genom en spektakulär intervention har ersatts med det platoniska evangeliet ”himlen-för-själens-när-du-dör”. Denna icke-apokalyptiska, icke-eskatologiska tolkning av Riket – Riket är först och främst en personlig religiös erfarenhet av Konung Jesus som regerar i individens hjärta – utelämnar två nyckelelement i Jesu evangelium. För det första, som vi har sett, avfärdas *den historiska hebreiska ramen inom vilken Jesus gav all sin undervisning*. Teologerna kallar detta för *Sitz im Leben*, Jesu verkliga inramning. ”Det är tydligt, återigen från Josefus och andra, att föreställningen om Guds kommande Konung inte handlade om en inre uppsättning av ideal, ett Rike som var osynligt för blotta ögat och som lugnt och stilla förvandlade människors inre motivation. Det handlade om den förväntade dramatiska omsvängningen av Israels levnadsöde.¹²

För det andra bortser denna tolkning fullständigt från *det apokalyptiska elementet* i Jesu undervisning om det kommande Riket. Den bortser från den katastrofartade och kosmiska klimax som kommer att avsluta den nuvarande världsordningen. Det har funnits många kommentatorer som har velat få oss att tro att när Jesus predikade evangeliet om Riket, gav han oss bara ett skal. Det ”verkliga” budskapet är den ”andliga” kärnan som är gömd inom det hebreiska skalet. För att komma åt Jesu verkliga budskap måste vi slå sönder den värdelösa, gammalmodiga judiska kapseln innan vi kan svälja evangeliets hälsosamma evangeliska vitaminer. Detta synsätt låter Jesu proklamation om Riket bli bara ”interimsetik”, relevant bara för den tiden. Lyckligtvis har en hel del nutida vetenskap genomskådat detta sätt att ”förändliga” synen på Riket. Med rätta

¹² N. T. Wright, *Who Was Jesus?* s. 56.

medges att om vi lösgör den judiske Jesus från sin historiska inramning löper vi risken att skapa "en annan Jesus" och att presentera ett "annat evangelium" (2 Kor 11:4). En del helt ny vetenskap erkänner med tacksamhet att man inte kan rycka upp Jesu evangelium om Riket från dess ursprungliga mylla i det första århundradet. För det hebreiska, profetiska hoppet väntade att Guds Rike skulle framträda ut ur historien och i historien vid slutet av den nuvarande onda tidsåldern. Jesus gjorde aldrig sitt evangelium till en rent inre, privatangelägenhet. Han höll det helt i linje med det rika hebreiska arvet. Jesus avvek inte från det världsliga hoppet där det centrala var en regerande ättling till David som skulle styra världen från Jerusalem och som skulle övervaka ett samhälle som återlösts från all ondskas förbannelse. Det första århundradets judar som kände till de hebreiska profeterna förstod detta mycket väl. Tidig apostolisk kristendom som grundats på Jesu evangelium om Riket förstod också detta. Senare kyrkopolitiska principer som arbetade för sina egna mål ändrade på detta.

Det finns ett skriande behov av att upprätta den tro som en gång för alla överlämnades till de heliga (Judas 3). Underlåtenhet att återställa det evangeliska budskapet i dess egen naturliga miljö är en garanti för att den förvirring som har existerat alltsedan Kyrkan förlorade sin tro på evangeliet om Riket, så som Jesus predikade det, kommer att fortsätta. Kallelsen att "acceptera Jesus" som personlig Herre och Frälsare får inte skiljas från att tro på hans undervisning om Riket. *Jesu gjorde en förnuftig tolkning av sitt budskap om Riket som ett nödvändigt villkor för frälsning.* Han sade: "När någon hör budskapet om riket men inte förstår det, kommer den onde och rycker bort det som blivit sått i hans hjärta" (Matt 13:19). Vägran att tro på detta budskap om Riket och att omvända sig är att missa hans Goda Nyheter, för han kungjorde att denna underlåtenhet att höra och se "Guds Rikes hemligheter" skulle få den katastrofala konsekvensen av att inte bli förlåten (se Mark 4:11-12). Omvändelse är alltså en fullständig omorientering av ens världsbild. Omvändelse medför en förståelse av Jesu budskap med en hjärtats överlåtelse till hans Rikes ideal. *Utan tro på hans budskap och överlåtelse till hans vision om Riket kan det inte bli någon förlåtelse och ingen frälsning.* Att ta emot Kristus är att tro att genom hans död, begravning och uppståndelse försäkras vi om inträde till den kommande messianska tidsålderns liv. Att "födas på nytt" är att se Guds Rike, det vill säga att först förstå planen för Riket och att slutligen ingå i Livet i den kommande tidsåldern (Joh 3:3).

Grundvalen för Jesu evangelium koncentrerar sig på tillkännagivandet av det messianska Riket. Ett evangelium som saknar budskapet om Riket är ett evangelium utan Bibelns Jesus, ty den autentiske Jesus likställer tydligt frälsning med mottagandet av hans förkunnelse om Riket. Det är detta budskap om Riket som bär Guds livgivande kraft, säden, enligt Jesus själv (Matt 13:19; Luk 8:11). Att tro på ordet om Riket är att ta emot hans säd i våra själar. Detta innebär att "födas enligt Anden" vilket innebär att "födas enligt löftet" (Gal 4:22-23, 28-29). Att höra "sanningens budskap, frälsningens evangelium" är att ta emot den utlovade helige Ande som ett sigill (Ef 1:13). Aposteln Petrus likställer frälsning med att bli "född på nytt" genom att ta emot "Guds levande ord som består" vilket är det "ord som har förkunnats för er" (1 Petr 1:23-25). När vi sätter samman dessa bibelverser får vi ekvationen:

Evangelium om Riket = Guds ord = löftets ande = frälsning = (agenten för) ny födelse

När Paulus skrev till korintierna att Jesu död, begravning och uppståndelse är bland ”det allra viktigaste” måste vi komma ihåg vad vi talar om, eftersom några korintiska kristna hade börjat ifrågasätta och tvivla på uppståndelsen. Paulus frågar: ”... hur kan då några bland er påstå att det inte finns någon uppståndelse från de döda? (1 Kor 15:12). Det är för att lösa denna särskilda troskris som Paulus påminner sina läsare om att Jesu död och uppståndelse är absolut fundamentalt för det kristna evangeliet. *Utan Jesu död som ger försäkran om förlåtelse, och utan Jesu uppståndelse från graven kommer det inte att bli någon frälsning i det kommande Gudsriket.* Om Jesus inte har rests upp till liv igen då är hoppet om frälsning, vilket är ankomsten av Guds Rike på jorden, ett förlorat hopp. Innan Golgata och innan påsksöndagen predikade Jesus och apostlarna evangeliet i åratal utan att tala om dessa stora fakta om försoningen. Efter påsken predikade apostlarna (som vi snart ska se) fortfarande evangeliet om det framtida Riket men kunde då lägga till fakta om Jesu död och uppståndelse, en nödvändig information som garanti för Riket. Hur viktigt och centralt Kristi död och uppståndelse än är, och bland det ”allra viktigaste” som Paulus predikade (1 Kor 15:3), är det inte själva grunden. Evangeliets klimax för Paulus är då Guds Messias ”överlämnar Riket till Gud, Fadern” (1 Kor 15:24). Paulus är alltså fullständigt enig med Jesu ”evangelium om Riket” ty det finns en obrytbar länk mellan uppståndelsen från de döda och Rikets ankomst.

Vi säger att det stora skälet till varför den traditionella ”ortodoxa” tolkningen att Jesus bara kom för att utföra tre dagars arbete inte kan försvaras bibliskt, för den bortser från den historiska ramen för Jesu verksamhet. Historiskt predikade Jesus först för judarna, inte för Kyrkan; Jesus grundade sin församling med judiska apostlar och proselyter även om hans budskap senare erbjöds till nationerna och som naturligtvis har tidlösa implikationer. Jesus proklamerade sitt mycket hebreiskt-orienterade evangelium om Riket för första århundradets judar och sanktionerade senare att samma frälsande evangelium gavs åt oss alla. ”Vår förståelse för kristendomen förändras totalt om vi begriper att den inte började som en ny religion utan som en rörelse bland monoteistiska judar som ansåg att Jesus var deras konung och befriare som Gud sänt. I en mening finns här vad som är absolut nödvändigt att känna till om kristendomens ursprung”, säger Schonfield.¹³ För att undvika skapandet av en icke-judisk (hednisk) Jesus, måste man tänka på att hans proklamation om att ”Guds Rike är nära” hörde hemma inom judendomens ram. Jesus var inte en ”kristen” enligt vårt moderna synsätt. Han var en judisk profet av det första århundradet. Den judiska synen på världen vid denna tid ”växte direkt ur den judiska monoteismen: Israels Gud var hela världens ende Gud. Teologi och politik, fromhet och revolution gick hand i hand.”¹⁴ När HERREN blir konung kommer Israel att bli befriat från ont herravälde och Gud själv kommer att återvända till Sion; Riket har då kommit. ”Det handlar om Israels historia som nått sin klimax, om Israels historia som rör sig mot sitt avgörande ögonblick.”¹⁵ Jesu uppmaning till omvändelse och tro på det evangelium som han förkunnar har mycket mer än den moderna betydelsen om individuell frälsning i åtanke, mer än att ”tro på Jesus och när man dör kommer man att leva för evigt i himlen”. Jesus uppmanade sina åhörare att gripa tillfället och ta på sig sin verkliga roll i Guds drama som höll på att utvecklas. Om

¹³ Schonfield, *The Passover Plot*, s. 22.

¹⁴ N. T. Wright, *The Meaning of Jesus*, Harper San Francisco, 1999, s. 33.

¹⁵ *Ibid.*, s. 35.

de accepterade Jesus som sin utlovade messianske Herre och följde honom in på hans nya väg, då skulle de bli det sanna Israel, det sanna gudsfolket då dagen för Guds Rike kom.

Han var föraktad och förkastad av alla

Vi måste komma ihåg att Palestina på Kristi tid inte var ett sagorike. Det var en verklig värld med verkliga människor. När Jesus föddes regerades Palestina av en osäker, egoistisk konung som hette Herodes den Store (37-4 f.v.t.). Hans regering sammanföll delvis med andra världsliga figurer som Julius Caesar, Kleopatra, Markus Antonius och Augustus. Den samtida judiske historikern Josefus beskriver Herodes som en person som led av storhetsvansinne och som tillbringade hela sin regeringstid med att lyssna till sina spioners berättelser om intriger från när och fjärran. Han mördade till och med sin hustru som han djupt älskade, på grund av en misstanke om en sammansvärjning för att avsätta honom. När Herodes fick veta att han skulle dö arrangerade han mord på många betydelsefulla medborgare för att man istället för att fira hans död skulle hänge sig åt uppriktig sorg över hela Palestina. Herodes kunde inte ens göra anspråk på att vara jude av födseln. Han var en infödd från Idumeen, den ickejudiska ökenregionen söder om Palestina. För att vinna legitimitet för sin konungavärdighet skilde han sig från sin första hustru och gifte sig med en erkänd judinna. Han försökte att ställa sig in hos judarna genom att bygga upp Jerusalems tempel. Han lyckades inte med sådana åtgärder vinna judarnas tillgivenhet. Han blev för alltid skymfad och misstrodd. I själva verket ansåg den judiska nationen att Herodes var ett tecken på Guds missnöje över deras nationella synder. För många judar var Herodes ett tecken på att Gud hade övergett sitt folk. Detta förstärkte deras längtan efter en konung som skulle återupprätta Israel till sin gynnade position. Denne andlige ledare skulle, då han uppenbarade sig, visa sig vara Messias av Davids släkt och bli deras rättmätige konung. Godkänd av Gud, smord av Gud skulle denne man driva de fördömda hedningarna bort från det Utlovade Landet och få till stånd en lysande regering enligt traditionen från David.

Herodes är naturligtvis ökad för de avskyvärda barnamorden i Betlehem som det berättas om i Matteus 2. Så snart som han hörde ryktet om att den som skulle kunna vara den efterlängtdade judiske Messias skulle födas blev han djupt oroad. Han hörde sig för hos översteprästerna och de skriftlärda var denne Kristus skulle födas. Det faktum att Herodes kände sig hotad av babyn Jesus berodde på stark allmän förväntan på ankomsten av en rättmätig messiansk ledare. Romarna hade en policy att utnämna lokala män att agera som konungar å Caesars vägnar. Herodes kanske tänkte att med en legitim judisk tronpretendent på Israels tron skulle Rom kunna erkänna Jesusbarnets konungsliga blodslinje. Det var inte sonen till fattiga judar som denne inkräktare fruktade utan en som med stöd av medfödda och konungsliga släktkvalifikationer skulle – när han vuxit upp – kunna få folkets stöd. Herodes brände också de judiska familjearkiven, inklusive dem som kom från Rut och därmed från David, för att han inte skulle känna sig generad med tanke på sitt eget anspråkslösa ursprung. Troligen var Herodes mest intresserad av släkttavlor som kunde göra anspråk på hans egen ställning som konung. Vår poäng är helt enkelt att betona den mycket reella nationella miljön som Jesus kom till. Benämningen ”Messias” var laddat med politisk sprängkraft.

När Jesus predikade att Guds Rike var nära var detta ett slags tal som betydde att Guds ingripande var nära förestående. Det var som att proklamera att himlen sanktionerade hans konungavärdighet.

Den romerske delegaten vid denna tid, Pontius Pilatus, var hänsynslöst lojal mot Rom. Han kom troligen till Caesarea under våren 26 v.t. Josefus, den judiske historikern som föddes några år efter Jesu död berättar för oss om Pilatus, som var landshövding i Judeen:

Han flyttade armén från Caesarea till Jerusalem för att stanna där över vintern, *för att upphäva de judiska lagarna*. Så han introducerade bilder på Caesar, som fanns på baneret och förde dem till staden ... Pilatus var den förste som förde dessa bilder till Jerusalem och satte upp dem där, vilket skedde utan folkets vetskap ty det gjordes på natten.¹⁶

Eusebius berättar för oss att Pilatus agenda var att verkställa sin mentor Sejanus politik. Detta innebar att utföra ”förstörelsen av hela det judiska släktet”.¹⁷ Att sätta upp Roms offensiva militära standar var en betänksam del i Pilatus kampanj ”att upphäva de judiska lagarna”. Dessa standar visade porträtt av Caesar och romerska örnar, ingraverade bilder som i högsta grad var provocerande för judarna. Kanske ännu värre, Pilatus Tionde Legion briljerade med sina egna insignier på en tjur och en galt. För judarna var grisen ett orent djur vars kött de inte fick äta eller ens vidröra. Josefus berättar inte för oss var man satte upp dessa bilder men historikerna förmodar att det måste ha varit i Antoniaborgen med utsikt över tempelgårdarna. Då gryningen kom var staden i uppror.

En judisk delegation protesterade mot den romerska tribunen men Pilatus vägrade att flytta standaren ”därför att det skulle bidra till att skada Caesar”. I fyra dagar fortsatte pressen. Pilatus skulle inte ge vika. Josefus fortsätter berättelsen:

På sjätte dagen befallde han sina soldater att ha sina vapen osynliga medan han kom och satte sig på sitt domarsäte, vilket var anordnat på den öppna platsen av staden så att det dolde armén som låg färdig att underkuva dem. När judarna bönföll honom igen gav han signal till soldaterna att omringa dem och hotade att deras straff skulle bli inget mindre än omedelbar död om de inte ville sluta att ofreda honom och ge sig iväg hem. Men de kastade sig på marken och blottade sina halsar och sade att de skulle hellre frivilligt dö än att visdomen i deras lagar skulle brytas.

Det var ett spänt ögonblick med tusentals judar beredda att få sina halsar avhuggna på grund av sin tro och ett tusen romerska soldater som stod redo med dragna svärd och tittade efter ett tecken från Pilatus. Josefus säger att Pilatus var djupt berörd ”genom deras fasta beslut att hålla sina lagar okränkbara”. Kanske att efterdyningarna av en så storskalig massaker gjorde Pilatus nervös, men i varje fall tog han bort de romerska bilderna från Jerusalem. Vissa kommentatorer påstår att denna aktion hade en omedelbar effekt på Israel. Profeten Daniel hade på förhand varnat för ”förödelsens styggelse” då en brutal regent skulle ge fritt utlopp för sitt raseri mot det Heliga Förbundet: ”Härrar från honom skall komma,

¹⁶ *Antiquities*, 18, 3, 1, kursiveringen av Greg Deuble.

¹⁷ Eusebius, *Proof*, 11, 5.

och de skall oreña helgedomen, tillflyktsorten, avskaffa det dagliga offret och ställa upp 'förödelsens styggelse'" (Dan 11:31).

Även om Jesus senare förlägger denna "förödelsens styggelse" till framtiden och nära tidsålderns slut (se Matt 24:15-16) är det lätt att se att Pilatus agerande den dagen satte fart på skvallret. De hade bevittnat en styggelse. Detta var ett förebud om det kommande Riket. Ändens tid hade sannerligen kommit. Om Pilatus vanhelgande av Jerusalem var en uppfyllelse av Daniels profetia då skulle Messias snart etablera Guds Rike. Det var omkring den här tiden som Johannes Döparen trädde fram ur öknen och kallade nationen till omvändelse: "Omvänd er, ty himmelriket är nära" och "Bana väg för Herren" (Matt 3:1-3). Med risk för upprepning, låt oss komma ihåg att i detta första århundrade höll man inte på med prat om "gator av guld i himlen" (pie-in-the-sky). Riket skulle inte etableras bland molnen. Det var fråga om en regering där Guds Rike genom hans Messias skulle etableras i Judeen med slutlig kontroll över hela världen.

Men om Jesu proklamation om Guds Rike kunde jämföras med att placera tändhattar av politisk dynamit runt Palestina för att utmana Herodes och Caesar, kunde det också jämföras med att placera religiöst sprängmedel bland sina egna landsmän. Vart Jesus än gick vände han upp och ned på accepterade religiösa konventioner. Hur skulle Israel kunna ingå i Guds utlovade Rike när de själva var ett samhälle fullt av sociala och ekonomiska orättvisor? Hur kunde detta folk gå in i Riket med ett sådant förtryckande och korrupt prästerskap i templet? Hur kunde dessa revolutionärer som trodde att Riket bara skulle komma med våldsmetoder träda in i detta nya samhälle grundat på kärlek, tjänande och jämlikhet? Guds folk måste själva först omvända sig. De måste bli värdiga denna höga kallelse. Det vill säga, de måste ge upp sin egen agenda och överlåta sig åt Jesu väg. "Detta betyder inte att Jesus inte gav denna utmaning, det vi skulle kunna kalla en andlig dimension. Men vi insisterar på att vi inte kan använda en sådan för att sälla bort den praktiska och politiska utmaningen som orden skulle föra med sig.¹⁸ Underlåtelsen att acceptera Jesu program om evangeliet skulle också diskvalificera dem. Jesus säger till dessa blinda, självrättfärdiga judar: "Ni har djävulen till er fader" (Joh 8:44). Detta föll ner som en bomb. Vilken skandal! Vilken fräckhet att kalla Abrahams barn förbannade! De uppfattade sig som lojala mot HERREN. Men i stället för att vara världens ljus kallade Jesus dem mörker. De skulle inte komma in i Riket om de inte gjorde bättring och tog upp sitt kors. De var inte heller beredda att acceptera Jesu riskabla program att vända andra kinden till, att gå den andra milen att förlora sina liv genom att tjäna sina medmänniskor i kärlek, att förlåta sina förtryckares skulder och synder och att be för sina fiender. Jesu Rike skulle fyllas av de ödmjuka, de vänliga och goda, de fattiga i anden. Med rätta påstår N. T. Wright följande:

Bergspredikan är inte bara en ny moralisk kod. Den är först och främst utmaningen om Riket; kallelsen till Israel att verkligen vara Israel vid den kritiska tidpunkten av sin historia, den tidpunkt då den levande Guden, vid Jesu proklamation om Riket, håller på att rekonstruera sitt folk och på så sätt uppfylla de avsikter han sedan länge haft med dem och med hela världen.¹⁹

¹⁸ N.T. Wright, *The meaning of Jesus*, s. 38.

¹⁹ *Ibid.*, s. 39.

Men som det skulle visa sig var Jesu program alltför riskfullt, alltför radikalt. Hans eget folk ”tog inte emot honom” (Joh 1:11).

Reningen av templet kungör att Jesus är Messias

Jesu sammanstötning med de etablerade sekulära och religiösa symbolerna nådde sin klimax veckan innan hans korsfästelse. Israels ödesstund hade kommit. ”Israel, den ende skaparens historiska folk simmade i historiens ström precis ovanför ett brusande vattenfall. Om hon inte var uppmärksam skulle hon svepas iväg och gå sin undergång till mötes.”²⁰ Skulle nationen acceptera sitt messianska kreditivbrev eller missa sitt tillfälle? Nationen var djupt delad. Fariseerna var hårda och kritiska mot sina judiska bröder. Esseerna ansåg att alla andra judar – inklusive fariseerna – bara förtjänade Guds förbannelse. Prästerskapet i templet var korrupt och förtryckande. Jesus gjorde anspråk på att vara vägen som skulle uppfylla hela Israels hopp om det utlovade Riket och att Gud skulle styrka honom och dem som förtröstade på hans ord. Han gjorde anspråk på att uppfylla Lagen och allt det profeterna hade talat om. Han gjorde anspråk på att vara Herre över sabbaten. Han gjorde anspråk på att ha auktoritet att förlåta synder, men de anklagade honom för hädelse, för vem kan förlåta synder utom Gud (Mark 2:7)?

Men alla dessa sammandrabbningar med sina landsmän nådde sin klimax när Jesus trädde in på tempelområdet vid slutet av sin verksamhet. Templet hade en mycket stor konungslig betydelse. Templet och konungavärdigheten gick faktiskt hand i hand. David hade planerat det första templet. Salomo hade byggt det. Två stora gudsmän Hiskia och Josia hade upprättat det. Mackabeerna hade renat templet. Herodes som hade fått konungavärdigheten från Rom var ivrig att göra gott genom att bygga om det. Templet var symbolen för Israels speciella plats i Guds plan för världen. (Till och med många år efter att Titus hade raserat templet präglade den siste store messianske tronpretendenten, Bar Kochba, mynt som avbildade templets fasad som han utan tvivel planerade att bygga om.) När Jesus därför tågade in på området till denna nationalsymbol och välte omkull borden och drev ut dem som sålde och sade: ”Ni har gjort det till ett rövarnäste”, agerade han en liknelse om straffdom. Han stod i Jeremias reformationssandaler som före honom rasat mot Israel:

Så säger HERREN Sebaot, Israels Gud: Ändra ert liv och era gärningar, så skall jag låta er bo kvar på denna plats. Lita inte på lögnaktigt tal som säger: ”Här är HERRENS tempel, HERRENS tempel, HERRENS tempel.” Nej, ändra ert liv och era gärningar, gör rätt mot varandra, sluta att förtrycka främlingen, den faderlöse och änkan. Utgjut inte oskyldigt blod på denna plats och följ inte efter andra gudar, er själva till olycka. Då vill jag för alltid låta er bo på denna plats, i det land som jag har gett åt era fäder. Men se ni litar på lögnaktigt tal som inte kan hjälpa. Hur är det? Ni stjäla, mördar och begår äktenskapsbrott. Ni svär falskt och tänder rökelse åt Baal och följer andra gudar som ni inte känner” (Jer 7: 3-9).²¹

Jesu dom över templet var också en klar hänvisning till Sakarjas bild om den messianska tidsåldern: ”Det skall ske att var och en som är kvar av alla de hednafolk som kom emot Jerusalem skall dra dit upp, år efter år, för att tillbe

²⁰ N. T. Wright, *Who is Jesus?* s. 101.

²¹ Jag har N. T. Wright att tacka för mycket i detta material och uppmuntrar läsaren att granska hans kapitel som heter ”The Mission and Message of Jesus” i *The Meaning of Jesus*.

konungen, HERREN Sebaot, och för att fira lövhyddohögtiden ... **och ingen köpman skall mer finnas i HERREN Sebaots hus på den dagen**” (Sak14: 16, 21).

Här är kanske ett av de tydligaste tecknen på vad som motiverade Jesu triumfatoriska intåg i Jerusalem och hans angrepp på det korrupta tempelsystemet. Sakarjas profetia är ett uttalande angående det messianska Riket. Jesus demonstrerar nu verkligheten av att det gamla ska försvinna. Detta är inte bara ett utfall av rättmätig ilska. Riket håller på att tillkännages genom en agerad liknelse. Det är ett tillkännagivande av auktoritet. Man sade till honom: ”Vad har du för fullmakt att göra detta, och vem har gett dig den fullmakten?” (Se Matt 21:23; Mark 11: 27-28; Luk 20:1-2; Joh 2:18). I det triumfatoriska intåget och templets rening är det svårt att tänka sig en annan handling av Jesus så avsiktlig för att så öppet tillkänna att han var Messias.

Budskapet var att nu, vid Israels kritiska timma, och genom Jesus som Guds Smorde, visade Israels Gud att han i vrede förkastade hela det korrupta systemet. Detta var hans Faders hus, den plats där Israel och alla nationerna skulle kunna se ljuset från den ende sanne Guden. Men de hade gjort den till ”ett rövarnäste”. Vi har redan mött ordet ”rövare” (*lestai*) och sett att det användes regelbundet för att beteckna banditer och rebeller såväl som bedragare. Templet hade blivit brännpunkten för nationalisterna i deras planer om uppror mot Rom, såväl som för de rika och mäktiga i deras förtryck mot resten av nationen. För Jesus var det förvanskade tempelsystemet en symbol för något som var fruktansvärt fel. Hans agerande i denna symboliska liknelse om straffdom var detsamma som att säga att templet skulle nu en gång för alla ersättas. Jesu utmaning: ”Bryt ner detta tempel, så skall jag resa upp det på tre dagar” (Joh 2:19). Detta innebar att den messianska gemenskapen nu skulle vara fokuserad på Jesus själv. Detta var alltför mycket. Jesu konungliga förhoppningar var alltför kontroversiella och konfronterande för nationen. De ansågs av ”etablissemangen” som omstörtande verksamhet. ”Det skulle vara som att i ett muslimskt land tillkänna att man uppfyllde Allahs vilja – medan man uppenbart skymfde Muhammed och brände upp en kopia av Koranen.”²²

Jesu helanden var också i högsta grad symboliska. De kallas ofta för ”tecken” och pekade alltså på det faktum att Guds Rike var i antågande genom hans eget verk. (Helande och återupprättelse förenas ofta i den hebreiska Bibeln, exempelvis i Jesaja 35). Jesus måste fortsätta sitt uppdrag. Hans förkunnelse av evangeliet om Guds Rike hade inte bara konfronterat det korrupta och förtryckande systemet i Caesars värld, det var också ett tveeggat svärd som slog mot judendomens korrupta hjärta. Vid slutet av Jesu jordiska verksamhet, var Israels officiella mening att man förkastade hans anspråk på att vara Messias. Judarna ville inte att han skulle regera som konung över dem. ”Bort med honom. Korsfäst honom” var deras domsslut.

Men eftersom man juridiskt sett var under romersk lag behövde Sanhedrin (Stora Rådet) fortfarande få tillåtelse av Pilatus innan de kunde avrätta Jesus. Det kan inte bestridas att Jesus korsfästes av romarna på grund av att han erkändes vara en politisk revolutionär. Under större delen av sin verksamhet hade Jesus

²² N. T. Wright, *Who was Jesus?* s. 99.

förvisso hemlighållit denna förväntan. Vid ett tillfälle ville folkmassorna med våld kröna Jesus som sin Konung Messias, men han ”drog sig undan upp till berget, helt ensam” (Joh 6:15). Han sade gång på gång till dem han helade: ”Se till att du inte talar om detta för någon” (Matt 8:4). Han befallde de demonbesatta att tiga när de försökte att avslöja hans sanna identitet (Mark 1:25). Han till och med ”gav befallning” till sina egna lärjungar att ”inte berätta för någon vad de hade sett förrän Människosonen uppstått från de döda” (Mark 9:9). Jesus visste hur politiskt explosivt det var att öppet kalla honom Messias. Palestina var en krutdurk som väntade på Guds Smorde Konung. Men när han till slut kom ridande in i Jerusalem på det mest öppna sätt med skarorna som sjöng Hallel-sången från Psalm 118, ”Hosianna! (Fräls oss!) Välsignad vare han som kommer i HERRENS namn”, var tärningen uppenbarligen kastad. Jesus accepterade hedersbetygelsen att vara Israels Konung som man länge väntat på. När fariseerna blev förolämpade och bad Jesus att tysta ner sina beundrare svarade Jesus: ”Jag säger er att om de tiger, kommer stenarna att ropa” (Luk 19:40). Jesus accepterade oförskräckt de allmänna bifallsyttringarna att han i själva verket var deras rättmätige ledare. Problemet var att denna handling gjorde honom på samma gång till en förrädare mot Caesar. Så mycket berättas av Tacitus, den romerske krönikören som säger:

Detta utgör det enda säkra påståendet om Jesus som kommer från en icke-biblisk, men samtidig källa. Man kan inte bestrida att romarna uppfattade Jesus som en militär och politisk person och behandlade honom också enligt denna uppfattning. Korsfästelse var ett straff reserverat för överträdelse av romersk lag, och *Rom skulle inte ha gjort sig besvär att korsfästa en man som predikade ett rent andligt budskap, ett budskap om fred.*²³

Om alltså den verkliga Jesus ska tolkas på det sätt som N. T. Wright påstår, måste han spåras upp i första århundradets judendom med dess eskatologiska längtan, beredskapen att i en ny rörelse se möjligheten att detta skulle kunna vara Guds stora, slutgiltiga avgörande timma för Israel och för världen. ”Jesus hör till första århundradets värld med rivaliserande eskatologier, inte till 'religionsmönstren' i det tjugonde århundradets värld.”²⁴ Ingen annan ram gör rättvisa åt hans kontext eller ställning inom den. Allteftersom Wright följer denna historiska skiss, säger han:

Jag upptäcker en Jesus som inte bara var ett exempel, inte ens det högsta exemplet av en mystisk eller andlig person, en sådan som man i princip kan möta i andra kulturer. Jag finner snarare ... en första århundradets profet som tillkännager och inviger Guds Rike, som samlar andra för att förena sig med honom och som varnar för konsekvenserna om man inte gör det. Detta gör han i symboliska handlingar ... och i kryptiska uttalanden *att han trodde att han var Israels Messias, den ende genom vilken den sanne Guden skulle fullborda sitt slutliga syfte.*²⁵

Med andra ord, Jesus övergav inte Israels sanna och profetiska hopp. Han kom för att återuppbygga Israel under sitt eget messianska ledarskap. Därför var han en alltigenom trovärdig jude av kött och blod av det första århundradet, vars budskap

²³ Baigent et al [förkortning av latinets et alia som betyder ”och andra”], *The Messianic Legacy*, s. 73, kursiveringen av Greg Deuble.

²⁴ N. T. Wright, *The meaning of Jesus*, s. 43.

²⁵ *Ibid.*, s. 50.

om Riket tilldrog sig vreden från sitt eget lands religiösa etablissemang och – enligt Pilatus utlåtande – Roms vrede.

Det är tydligt att Pilatus kände en hel del sympati med Jesus och att han snarare föredrog att frige honom. Han tillkännagav att: ”Jag finner honom inte skyldig” (Luk 23:14). Men judarna, anförda av Kaifas, skrek rasande att Jesus borde dö: ”Friger du honom är du inte kejsarens vän. Var och en som gör sig själv till konung sätter sig upp mot kejsaren” (Joh 19:12). Sherwin-White, specialist på romersk lag, ser här en övertygande formalitet. Termen ”Caesars vän” (*Caesarris amicus*) ”påminner om den ofta förekommande manipulationen av lagen om förräderi av politiska skäl i romerskt politiskt liv” och är en anmärkningsvärd politisk term. Kaifas vann.

Men lägg märke till att han vann, inte på förfalskad grund om hädelse, förmodligen ett byte av strategi introducerad i elfte timmen (Joh 19:7); Pilatus kunde frige en hädare och förbli Caesars vän. ”Kaifas vann på grund av frågan om Messias vilket avslöjades i denna rättegång ... som en politisk fråga – en som är kraftfull nog att hota till och med Judeens prefekt.”²⁶

Även om det ivrigt har diskuterats, tycks bevis antyda att judar kunde stena män och kvinnor till döds för brott mot *religiös lag*.²⁷ Äktenskapsbrytare kunde stenas till döds (Joh 8:7-11). Den förste kristne martyren, Stefanus, stenades faktiskt till döds senare (Apg 6:8-8:1). Josefus berättar för oss att Jakob, Jesu bror stenades till döds av Sanhedrin (Stora Rådet).²⁸ Dessa handlingar var uppenbart tillåtna av Rom. Men då det gäller Jesu avrättning söker Kaifas och prästerna korsfästelse för politiskt förräderi: ”Vi har funnit att den här mannen förleder vårt folk, förbjuder oss att betala skatt till kejsaren och säger att han är Messias, en konung” (Luk 23:2). Därefter frågar Pilatus: ”Är du judarnas konung?” Ian Jones ger följande jämförelse från modern tid: ”Pilatus fråga till Jesus är som om en tysk militärguvernör från andra världskriget skulle fråga en invånare i ett ockuperat land: 'Är du ledare för motståndsrörelsen?’”²⁹ ”Om ... Jesus vore en rättmätig konung, då skulle man (dvs. Pilatus) verkligen göra anspråk på sin auktoritet genom att förödmjuka honom.”³⁰

Evangelierna är samstämmiga. Jesus anklagades för brott mot Rom. Det är sant att det judiska Stora Rådet ville få Jesus ur vägen på grund av hans utmaning mot deras tempel. Så de berättade för Pilatus att Jesus var en rebellisk konung. De berättade för folket att Jesus var en falsk lärare som genom att göra anspråk på att vara Messias var en hädare som ledde dem vilse. Jesus leddes alltså till sin död på det mest brutala och sadistiska sätt som var möjligt. Hans korsfästelse ”proklamerad inom det symboliska universum att Caesar var världens herre och att nationernas gudar, inklusive Israel, var kraftlösa inför honom.”³¹ Vid denna tid hade Rom, och bara Rom, tillåtelse att bygga riket och att regera dess småriken. Det fanns ingen åtskillnad mellan kyrka och stat då, inget sätt att separera religion och politik då man i första århundradet anlade riken. Och hur skulle någon – från

²⁶ Ian Jones, *Joshua: The Man They Called Jesus*, Melbourne: Griffin Press, s. 238.

²⁷ Josephus, *Against Apion* 25, 31.

²⁸ Josephus, *Antiquities* 20, 9, 1.

²⁹ *Ibid.*, s. 233.

³⁰ Baigent et al, *The Messianic Legacy*, s. 45.

³¹ N. T. Wright, *The Meaning of Jesus*, s 102.

Caesars synpunkt – vilja motsätta sig *Pax Romana*, den nya världsordningen av politisk reformation och andlig upprustning? Hans vägar som var fria från banditer och hans farleder som var fria från pirater, hans städer som var sammanlänkade av gemensam kultur och ekonomiskt välstånd och hans legioner som bevakade gränserna bakom vilka barbarerna strök omkring.

Man bortser ofta från detta historiska faktum vid diskussionerna angående Jesu avrättning. Jesus dog inte därför att han predikade ”Guds rike är mitt ibland er” (Luk 17:21), och som innebar att Guds frid regerade i deras hjärtan som en andlig realitet. Detta budskap var inte anstötligt då, och är ännu i dag inte anstötligt. Massor av människor i dag talar med lätthet om sin ”andliga resa” och om sin ”tro på Gud”. Ingen höjer ett ögonbryn. Men om någon som verkligen tror på den judiske Messias tillkännager att Jesus från Jerusalem, ändå kommer att leda regeringarna och nationerna i denna värld och att alla makter och auktoriteter kommer att böja sig inför honom, lägg då märke till vilket slags reaktion det oundvikligen framkallar! Proklamera evangeliets exklusiva budskap att bara de som älskar detta slags Herre Jesus Messias kommer att regera tillsammans med honom och dela denna regerings exekutiva ställning, och omvänt att dessa som inte arbetar för och inte längtar efter denna nya världsregering är ”förbannade”, lägg då märke till vilket slags svar som detta framkallar! Paulus säger: ”Om någon inte har Herren kär, skall han vara under förbannelse (bokstavligt *anathema*). Marana tha! (som betyder O, vår Herre kom!)”, (1 Kor 16:22). Dessa som inte lever för denne Herre Kristi kommande Rike är utestängda! För att ge detta en ram av modernt nutida snitt, låt en kristen säga till en muslim: ”Din profet Muhammed kommer att böja knä inför konung Jesus och bekänna att endast han är regent” och du får ett fientligt svar. Budskapet om Guds Rike så som det predikades av Jesus har inte förlorat något av sitt stigma. ”En jude-kristen teokrati är knappast vad världen förväntar sig eller önskar.”³² I detta ligger ett säkert lackmustest angående vilket evangelium som är det sanna evangeliet: det som den moderna Kyrkan i dag predikar om, att ”Guds Rike är inom er och när ni dör kommer ni till himlen” eller den som förkunnar: ”Herraväldet över världen tillhör nu vår Herre och hans Smorde, och han skall vara konung i evigheternas evigheter” (Upp 11:15).

Den apostoliska förkunnelsen som kungjorde Guds rättfärdigande av Jesus genom uppståndelsen måste också förstås i detta ljus. Förlåtelse predikades inte bara i dagens termer av personlig skuld medvetandegjord av ett dåligt samvete. Det var snarare på det här viset:

Det var den tidiga kristna slutsatsen från Jesu uppståndelse att hans död hade när allt kom omkring varit effektiv, *eftersom haken på dörren till Guds nya värld hade öppnats. Att säga att Messias hade dött för synder som uppfyllelse av Skrifterna var mer ett påståande om var Israel och världen nu befann sig i Guds eskatologiska tidtabell än en utläggning om en abstrakt försoningsteologi till vilken individer kunde knacka på för att stilla sina dåliga samveten.*³³

³² Anthony Buzzard, *Our Fathers Who Aren't in Heaven*, Restoration Fellowship, 1995, s. 122.

³³ N. T. Wright, *The Meaning of Jesus*, s. 103, kursiveringen av Greg Deuble.

Den tidiga kristendomen fortsatte Jesu messianska verksamhet efter påsk. Det vill säga att den tidiga församlingens budskap var att fortsätta Jesu proklamation om evangeliet om Riket. Detta budskap väckte fortfarande anstöt hos denna världens existerande herrar, mest påfallande hos Caesar. Efter Jesu uppståndelse byggde de tidiga kristna upp sin agenda och sina målsättningar med förståelsen att Guds löften inte hade gått om intet och att när det draperi som uppenbarade Guds framtida Rike hade dragits undan hade de sett en syn som var värt att dö för. Gud hade rest upp självaste Jesus och bevisat riktigheten av dennes messianska anspråk. Därför var Jesu budskap om Riket inte dött och begravt. Konungen skulle verkligen komma tillbaka från himlen för att fullborda sin Faders agenda.

I ett tidigare kapitel noterade vi att kejsar Konstantin, tre århundraden efter Jesus, såg sig själv som frälsare och samlande kraft av det romerska imperiet. Han bemödade sig om att i sitt konungadöme förena de messianska idealen av militärt och andligt ledarskap. Genom att ställa sig på Konstantins sida kompromissade Kyrkan med sin självständighet och sålde sin själ till sekularisering och förnekade därigenom själve Kristus som de trodde på. Den historiske Jesus var effektivt begravd. Kyrkan proklamerade inte längre evangeliet om Kristi kommande apokalyptiska Rike och förvrängde budskapet om det kommande Riket som Jesus och apostlarna hade predikat och ersatte det med ett nytt ”evangelium”: ”Riket har kommit. Riket är Kyrkan.” Alla spår av messiansk kristendom omformades och utplånade praktiskt taget allt:

För att sprida sig själv genom den romerska världen omvandlade sig kristendomen själv – och i den processen *skrevs de historiska omständigheterna om från vilka den uppstått*. Det låter sig inte göras att upphöja en rebell till gud mot Rom. Det låter sig inte göras att upphöja en person som hade avrättats av romarna för brott mot imperiet. Till följd av detta överfördes ansvaret för Jesu död till judarna – inte bara till det sadduceiska etablissemanget, som otvivelaktigt hade sin hand med i det, utan till det heliga Landets folk i allmänhet som var bland Jesu ivrigaste supportrar. Och *Jesus själv måste skiljas från sin historiska kontext, förvandlad till en icke-politisk figur – en utomvärldslig, andlig Messias som inte blev någon som helst utmaning för Caesar. Alla spår av Jesu politiska aktivitet tystades ner, försvagades eller skars bort. Och så långt som möjligt fördunklades med avsikt alla spår av hans judiskhet, de nonchalerades eller gjordes irrelevanta.*³⁴

Medeltidens romerska kyrka var våldsamt antisemitisk. Den hatade ”Kristusmördarna” och sökte förstöra allting som var judiskt. Vi kan bara minnas trycket som användes mot Mel Gibson att redigera (stryka) vissa scener i sin succéfilm *The Passion of the Christ* som ansågs anstötliga av judarna för att förstå den djupt ingrodda känsla som finns kvar då denna fråga fortfarande lyfts fram. Judarna led ohyggligt från antisemitiska uppfattningar stödda av katolska Kyrkan, efter Konstantins tid. Kyrkan kom att presenteras som en icke-judisk organisation som, efter vad man kunde anta, inte kunde förutses i Gamla testamentet. Kyrkans era var ”mysteriet” som nu kom i dagen. Men Nya testamentet säger inte till judarna att de måste bli icke-judiska kristna för att bli frälsta. Snarare säger man till icke-judarna att de ska tro på (den judiske) Messias. Det är vi icke-judar som

³⁴ *Ibid.*, s. 107, kursiveringen av Greg Deuble.

en gång var ”utan Kristus, utestängda från medborgarskapet i Israel och hade ingen del i förbunden med deras löfte ... utan Gud och utan hopp i världen” (Ef 2:12). Det är icke-judiska troende som inkluderas eller ”ympas” in i Israels välsignelser. Det är en judisk Messias vi älskar och tjänar. Men Kyrkan har lärt att om en jude vill bli kristen måste han överge sitt profetiska hebreiska arv. Detta är fel.

Det kan naturligtvis anföras att Jesu politiska agenda (politisk i den meningen att proklamation av ett evangelium som utlovade Guds konkreta regering över nationerna genom Messias på en förnyad jord) uppfattades fel av hans samtida. Sade han ändå inte till Pilatus vid rättegången: ”Mitt rike är inte av den här världen. Om mitt rike vore av den här världen, hade mina tjänare kämpat för att jag inte skulle bli överlämnad åt judarna. Men nu är mitt rike inte av den här världen” (Joh 18:36). Det argument som avvisar den politiska naturen av Jesu budskap om Riket kommer att kort undersökas. Det räcker för ögonblicket att lägga märke till att det enda som Jesus förnekade här var att tiden för hans kröning hade kommit. Jesus förnekade inte att han var judarnas konung. Han förnekade inte sin gudagivna rätt till Davids tron och att ärva alla de löften som Gud hade beslutit, och som förde med sig regeringskontroll över (den framtida) världen. Allt Jesus sade till Pilatus var att hans rike inte tillhörde det nuvarande systemet, att det inte uppstod ur den nuvarande orättfärdiga ordningen som dominerades av satanska värden. Den som tvivlar på att Jesus väntade på att hans regering skulle komma, behöver bara se på hur hans påståenden med den innebörden hetsade upp hans domare. Under ed sade Jesus till översteprästen: ”Härefter skall ni få se Människosonen sitta på maktens högra sida och komma på himlens moln” (Matt 26:64). Indignerad rev översteprästen sönder sina kläder och sade: ”Han har hädat!”

Mysteriet om Riket

Vad var det som var så anstötligt för judarna och föranledde dem att förkasta Jesu anspråk på att bli deras konung och uppfyllelsen av alla Guds löften? Hädelsen bestod *inte* i att Jesus gjorde anspråk på att vara Allsmäktig Gud i mänskligt kött. Detta är en absurd anklagelse och är obegriplig i den tidens historiska och bibliska kontext. Den uppfattningen är en importerad, främmande senare uppfinning. Som Shoenfield så riktigt konstaterar:

Genom att medge att han var Messias, Israels rättmätige och förutbestämde konung hade Jesus uttalat en ”hädelse”, inte mot den judiska lagens Gud utan mot den romerska lagens Caesar i Tiberias. Han var skyldig, framhöll man, till *laesa maiestas*, en kränkning av kejsarens överhöghet och det var därför tillbörligt för de upprörda myndigheterna, inte som judar men som romerska undersåtar, att agera som *delatores* och anklaga Jesus inför Caesars representant. Eftersom en judisk domstol fällt detta utslag ska vi inte inbilla oss det som Kyrkan senare sökte etablera, nämligen att Jesus hade förklarat sin gudom och från den judiska lagens synpunkt hade hädat Guds namn. I det fallet skulle straffet ha blivit stening och inte korsfästelse. Jesus hade inte ens nämnt Guds heliga namn och hänvisade till sig själv som Människosonen. Jesu och apostlarnas tidiga undervisning kände inte till något om treenigheten. Stora Rådet hade varken orsak eller något intresse av att fördöma Jesus på religiösa grunder eftersom hela deras syfte var att stå

på god fot med Rom och på samma gång avleda det judiska folkets ovilja för vad de själva gjorde mot Pontius Pilatus.³⁵

Ja! Skandalen var att Jesus gjorde anspråk på att vara Guds Smorde, Messias, Israels rättmätige arvinge till Davids tron. Men Jesus passade inte in i den gudomliga hjältegestalt som judarna förväntade sig. Han övervann inte heller ondskans föröware. Allt tycktes fortsätta som det alltid gjort. Man hade bilden av en Messias som i deras egen tid skulle komma för att ta över ”makt och ära och rike, och alla folk och stammar och språk måste tjäna honom. Hans välde är ett evigt välde som inte skall ta slut, och hans rike skall inte förstöras” (Dan 7:14). Också lärjungarna var förtörnade över att Messias skulle bli nesligt dödad (Matt 16:21-23). En lidande Messias hade ingen plats i lärjungarnas planer, inte heller i uppfattningen om Israel som nation. Det Rike Jesus talade om såg inte ut så som de förväntade sig. George Ladd påstår att svaret på skandalen om Jesus finns i begreppet av detta ”mysterium”. Jesus sade till sina lärjungar: ”Ni har fått del i **Guds rikets hemlighet**. Men de som står utanför får allt i liknelser, för att de skall se med sina ögon och ändå inte se och höra med sina öron och ändå inte förstå och omvända sig och få förlåtelse” (Mark 4:11-12).

Att Jesus trodde att Riket skulle komma med apokalyptisk kraft kan man vara helt säker på. Som Messias skulle han komma ”vid slutet av tidsåldern” tillsammans med Guds änglar och resa upp de döda. Han skulle komma med ett blixtrande ljus som bevitnades universellt från himlens ena ända till den andra (Luk 17:24). Efter en kort och intensiv period av stor bedrövelse skulle solen förmörkas, månen skulle vändas i blod och stjärnorna skulle falla från himlen (Mark 13:24-25; Matt 24:21, 29-31). Det skulle bli en katastrofal ”urladdning”. Han skulle komma med en sådan kraft att det skulle bli ”gråt och tandagnisslan” hos alla de ondskefulla som skulle kastas ut från hans Rike. Ja, han trodde på profeterna.

Men det mysterium som var så oväntat för Jesu samtida var att Riket som skulle komma i en sådan kosmisk omstörtning i själva verket hade kommit till världen i förväg i en dold form och verkade redan i tysthet bland människorna. Mysteriet om Riket är att det kommer in i historien före dess apokalyptiska manifestationer. Det är, kort sagt, ”uppfyllelse utan (nuvarande) fulländning”. Det finns en redan-aspekt i fråga om Riket men ändå inte än. Det finns en spänning mellan det redan nuvarande och förväntad framtid. Det Nya testamentet måste läsas med både denna nuvarande aspekt på Riket och den framtida mellan vilka det råder ett spänningsförhållande.

Det finns ”både en nuvarande preliminär manifestation av Rikets ande och kraft såväl som dess framtida världsvida införande och upprättande vid Jesu andra tillkommelse.”³⁶ Detta är den enkla sanningen illustrerad genom flera liknelser i Markus 4 och Matteus 13.³⁷ En illustration eller två om detta är i sin ordning. Ta liknelsen om senapskornet: ”Himmelriket är likt ett senapskorn, som en man tar och sår i sin åker. Det är minst av alla frön, men när det har växt upp är det störst bland köksväxter och blir som ett träd, så att himlens fåglar kommer och bygger bo i grenarna” (Matt 13:31-32).

³⁵ Schonfield, *The Passover Plot*, s. 170.

³⁶ Anthony Buzzard, *The Coming Kingdom of the Messianic*, Restoration Fellowship, 2002, s. 28.

³⁷ G. E. Ladd, *A Theology of the New Testament*, s. 94.

Judarna kände väl till denna bild av Israel som ett stort träd (Se Ps 104:12; Hes 17:23; 31:6). De förväntade sig helt och fullt att under Messias skulle de bli det största och pampigaste trädet av alla nationerna. Så hur skulle denne obetydliga galilé kunna vara Messias? Och hans följe av halvlitterata lärjungar, hur skulle de kunna representera Himmelriket? Judarna kunde inte förstå hur man kunde tala om Riket skilt från en sådan allomfattande manifestation av Guds styre. ”Hur kunde det kommande underbara Riket ha något att göra med det ynkliga lilla följe som var Jesu lärjungar? Förkastad av de religiösa ledarna, välkomnad av publikaner och syndare såg Jesus mer ut som en vilseledd drömmare än som bäraren av Guds Rike.”³⁸ Jesu svar är, först det lilla fröet, senare i slutet det väldiga trädet. Litenheten av hans nuvarande verksamhet utesluter inte den framtida ärorika invasionen av Guds Rike. Liknelsen om senapsfröet illustrerar sanningen att Riket, som en gång kommer att bli ett stort träd, redan är närvarande i världen i Jesu person och i hans efterföljares, även om det just nu enligt världens standard existerar i en oansenlig form.

Det är sant att många kommentatorer i denna liknelse ser en förutsägelse om Kyrkans framväxt till en stor institution – den så kallade Riket-Kyrkan. Men denna tolkning har svagheten av att inte ge ett riktigt erkännande åt liknelsens historiska ram. Den sliter ut Jesus ur sitt sociala sammanhang och kontexten för Israels tro. Kort sagt, den har ingen som helst teologisk grund. Att Kyrkan inte är Riket är tydligt när vi kommer ihåg att Kyrkans uppgift är att predika Riket. Genom dess budskap om evangeliet om Riket kommer det att beslutas om vem som ska komma in i Riket vid slutet av denna tidsålder och vem som kommer att utestängas. Kyrkan predikar inte sig själv! ”*Församlingen är Rikets folk men kan inte identifieras med Riket.*”³⁹ ”Denna tolkning är grundad på identifikation av Riket och Kyrkan, en uppfattning som vi anser vara ohållbar.”⁴⁰

Liknelsen om surdegen presenterar samma sanning som senapskornet. Det innebär att Guds Rike som en dag kommer att regera över alla jordens nationer redan har – genom Jesu undervisning – kommit i världen i en form som knappt var uppfattbar för judarna (och för andra): ”Ännu en liknelse framställde han för dem: 'Himmelriket är likt en surdeg, som en kvinna tar och blandar in i tre mått mjöl, till dess alltsammans blir syrat'” (Matt 13:33).

Många kommentatorer har här återigen sett uppfattningen att genom en långsam genomsyrande process kommer Kyrkan slutligen att penetrera hela samhället och på så sätt kommer världen att förvandlas. Andra kommentatorer tolkar surdegen som en ond lära som har genomsyrat en avfällig Kyrka. Men dessa uppfattningar var främmande för Jesu tänkesätt och för den judiska kontext i vilken han undervisade. Den tolkning som bäst passar den historiska ram där Jesus verkade är att surdegen representerar Riket som nu är dolt men som en dag kommer att härska över allt.

Denna liknelse får sin betydelse bara om den tolkas inom livsramen för Jesu verksamhet. Alla judar förstod den mäktiga, oemotståndliga karaktären av det eskatologiska Riket. Ankomsten av Riket skulle innebära en fullständig förändring av sakernas tillstånd. Världens och samhällets nuvarande onda system

³⁸ *Ibid.*, s. 98.

³⁹ *Ibid.*, s. 58, kursiveringen av Greg Deuble.

⁴⁰ *Ibid.*, s. 97.

skulle ersättas fullständigt av Guds Rike. Problemet var att Jesu verksamhet inte initierade någon sådan förändring. Han predikade om närvaron av Guds Rike, men världen fortsatte som förut. Hur kunde då detta vara Riket?

Jesu svar är att när en bit surdeg läggs i en större deg verkar ingenting hända. I själva verket tycks surdegen helt uppslukad av degen. Men till slut händer verkligen något och resultatet blir en fullständig förändring av degen. Ingen betoning läggs på den väg som förändringen sker. Föreställningen om att Guds Rike skulle erövra världen genom ett gradvis genomträngande och en inre förändring var ytterst främmande för judisk tanke. Denna uppfattning motsägs av liknelserna om ogräset och fisknoten där Riket kommer genom apokalyptisk dom och förstörelse av det onda snarare än genom en gradvis förändring av världen.

Tonvikten i liknelsen ligger i kontrasten mellan Rikets slutliga fullständiga seger när den nya ordningen kommer, och den nuvarande dolda formen av Riket så som det nu har kommit in i världen. Man skulle aldrig kunna ana att Jesus och hans lilla följe av lärjungar skulle ha något att göra med Guds framtida, underbara Rike. Detta är mysteriet, den nya sanningen om Riket. Hur och när det framtida Riket ska komma behandlas inte i liknelsen.⁴¹

Jesus använde många andra liknelser för att illustrera detta dolda mysterium om Guds Rike. Liknelserna om den dyrbara pärlan och om skatten i åkern (Matt 13:44-46), fisknoten (Matt 13:47-50) och mannen som sår säd i jorden (Mark 4:26-29) illustrerar alla poängen att i Jesus Kristus har Guds Rike kommit in bland människor på ett oväntat sätt. Judar längtade överallt efter att Guds Rike skulle manifesteras fullt ut. Men det hade kommit i en form som de inte kände igen. Därför märkte de det inte och till och med föraktade det och förkastade Jesus som Messias. Jesus passade bara inte in i den förväntade historiska, religiösa och politiska mallen för den tiden. Såsom någon har lagt märke till:

Jesus tillhörde varken det religiösa och politiska etablissemang (präst eller teolog som sadduceerna) eller den våldsamma politiska revolutionsrörelsen (politisk befriare som zeloterna). Han hade inte förenat sig med den opolitiska emigrationsrörelsen (han var inte munk som Quamran-folket.) eller kompromissat med den religiösa lagen (Han var inte en from iakttagare av lagen på samma sätt som fariseerna.). Jesu egenartade profil, som vid jämförelse skilde sig från andra politiskt relevanta grupper, var den främsta orsaken till konflikten över Jesus. Jesus var annorlunda.⁴²

Det var skillnaden hos Jesus och det brokiga gäng av efterföljare som han drog till sig och hans uttalanden som var så förbryllande för dem som vi i vårt samhälle skulle kalla ”majoriteten av konservativ medelklass”. Hur kunde han bli Israels Konung? Hur kunde han säga att hans rike var ”nära”? Hur kunde någon som bröt sabbaten och renhetslagarna och som umgicks med fel sällskap – prostituerade, skatteindrivare, spetälska – vara deras utlovade Konung? Jesus välkomnade ”syndare”, spetälska, de orena, de blinda, de lama, de döva, de stumma, prostituerade och skatteindrivare. Visst, han gjorde anspråk på att uppfylla Israels alla gamla förhoppningar och ideal, men han gjorde det på ett sätt som tycktes

⁴¹ *Ibid.*, s. 99-100.

⁴² Kuschel, *Born Before All Time?* s. 461.

bryta mot alla konventioner, med en helt ny agenda. I detta samhälle uteslöts sådana utslagna varelser från det messianska hoppet.

Men i motsats till varje ytlig bedömning innebär lärjungaskap till Jesus delaktighet i Guds Rike. Närvarande i Jesu person och verksamhet, utan yttre uppvisning eller synbar ära, fanns Guds Rike själv ... Historiskt besvarar liknelserna frågan om den märkliga karaktären hos Jesu efterföljare. Han attraherade skatteindrivare och syndare. I folklig förväntan betydde det kommande Riket, inte bara att Messias skulle ”fördärva de gudlösa nationerna med orden från sin mun ... och förebrå syndarna för deras hjärtans tankar”; han skulle också ”samla ett avskilt folk som han skulle leda i rättfärdighet” ... Jesus samlade inte ett sådant avskilt folk. Tvärtom sade han: ”Jag har inte kommit för att kalla rättfärdiga utan syndare” (Mark 2:17). ... Hur kunde Guds Rike ha någonting att göra med ett sådant underligt sällskap? Är inte Rikets funktion per definition att förstöra alla syndare och att skapa ett syndfritt samhälle? Jesu svar är att en dag kommer Riket verkligen att skapa ett sådant perfekt samhälle. Men innan denna tilldragelse vid ändens tid, kommer en oväntad manifestation av Guds Rike att ha ägt rum.⁴³

Detta är samma slags tankegång som fortfarande får judar fram till denna dag att förkasta Jesus som Messias. Judar i dag resonerar som så att eftersom de hebreiska profeterna förutsäger en Messias som ska besegra onda regeringar och eftersom inte Jesus störtade det romerska imperiet i Palestina eller kom med Guds Rike var Jesus vilseledd och hans lärjungar lurades att tro att han var den utlovade Messias. Därför (moderna judar påstår det fortfarande) är det Nya testamentet ett falskt dokument.

Därför har judar, då och nu, misslyckats med att förstå att Guds Rike involverar två stora ögonblick: uppfyllelsen i Jesu av Nasaret verksamhet och klimax vid slutet av tidsåldern som introducerar en ny historisk era, då Messias återvänder i härlighet. Om det hela stannade här skulle det vara sorgligt nog. Men tyvärr har också kristna förlorat tron på Jesu och apostlarnas centrala budskap, nämligen evangeliet om Riket. Fråga dig själv: När du hör evangeliet förkunnas i dag, hör du något som gäller Guds Rike? Eller inbjuds du bara till att ”be Jesus komma in i ditt hjärta”?

Vi har ersatt den kraftfulla betoningen på tidsålderns slut med prat om himlen-för-okroppsliga-själar-när-vi-dör. (Uppfattningen om att bli en okroppslig själ i himlen väcker hos många tanken på en evig leda. En av mina arbetskamrater sade nyligen till mig att han *önskar* få gå till helvetet där det verkliga festandet kommer att äga rum.) Vi har förvandlat Guds mästareplan om samhällets och världens återlösning till en sorglig subjektiv karikatyr. Inte någon hebré som fått undervisning i Bibeln skulle ha reflekterat på ett sådant vagt begrepp. Var i Nya testamentet uppenbarar sig denna form av inbjudan till evangeliet? Tvärtom som Antony Buzzard så kraftfullt konstaterar:

⁴³ G. E. Ladd, *A Theology of the New Testament*, s. 100-101.

Det evangelium som Jesus predikade inbjuder dig också till att avskilja resten av ditt liv till förberedelse för deltagande i tillsynen av detta kommande Rike på en förnyad jord. Du inbjuds att tillsammans med Messias bli medarvinge till Riket. Kort sagt, historiens Jesus, den ursprungliga ”teokraten”, fortsätter sitt arbete att rekrytera medlemmar för sitt konungliga hushåll, det teokratiska partiet som nödgas att med gudomlig hjälp förbereda sig själv för att ta del i Messias framtida regering. Detta kommer att bli den första och enda administrationen som kommer att leda världen på ett framgångsrikt sätt.⁴⁴

Det är sorgligt att vi inte hör denna eskatologiska betoning i dag. Det finns en antipati mot evangeliet om Riket så som Jesus predikade det. Det har inte alltid varit så. ”För kristna under de tre första århundradena var Riket alltigenom eskatologiskt. En tidig bön från det andra århundradet säger: 'Kom ihåg, Herre, din församling, för att ... samla den tillsammans i dess helighet från de fyra vindarna till ditt rike som du har förberett för den.'”⁴⁵

Hur har denna förändring bort från evangeliet om Riket kunnat ske? Så här låter bevisföringen: Eftersom Jesus gjorde anspråk på att vara Messias, och eftersom han inte förstörde romerskt styre i Palestina och införde en tidsålder av härlighet för Israel och etablerade ett jordiskt Gudsrike, avsåg han tydligen inte en sådan bokstavlig betydelse med sin undervisning av evangeliet. Sådana politiska och världsliga tolkningar är alltför bokstavliga. De är missriktade judiska ideal. Vad Jesus verkligen kom med var ett andligt rike, det vill säga, ett rike med Guds styre och överhöghet i människors *hjärtan*. Sade han inte: ”Nej, Guds rike är inom er”[Bibel2000, SFB ”mitt ibland er”] (Luk 17:21)? Det var Augustinus av Hippo som gjorde denna ståndpunkt populär.

En del av detta missförstånd kommer av själva uttrycket ”Himmelriket”. För västliga öron finns ”himlen” där ute i den översinnliga rymden, bortom mänsklig uppfattningsförmåga. För moderna öron är ”himlen” den plats vi går till när vi dör. För våra öron är ”himlen” mystisk. Men inte enligt hebreiskt tänkesätt. ”Som kontrast är den bibliska himlen en bild som betecknar Guds utlovade framtid, den kommande tidsåldern, Guds Rike (som också kallas Himmelriket). Skulle vi kunna ge en bättre bild för att beskriva den framtid Gud utlovat än att tala om himlar, skyn där ovan, mot vilken det är naturligt att se då vi föreställer oss framtiden.”⁴⁶ Det vill säga, att vad som existerar ”i himlen” för hebrén existerar i den framtid Gud har utlovat. Himlen är alltså ett hebreiskt bildligt uttryck som är synonymt med livet i den kommande tidsåldern och som kommer till jorden när Jesus Kristus kommer igen i konungslig härlighet för att etablera Guds regering över världen enligt alla Guds löften.

⁴⁴ Anthony Buzzard, *The Coming of the Kingdom of Messiah*, s. 7.

⁴⁵ G. E. Ladd, *A Theology of the New Testament*, s. 105.

⁴⁶ R. Hach, *Possession and Persuasion*, s. 138.

Himlen representerar då alltså det eviga hem där Gud och hans folk kommer att glädjas över en ändlös gemenskap, men snarare än ett osynligt hem i skyn som de *går* till när de dör, är det ett synligt hem som kommer att *träda fram* ur skyn – ut ur framtiden, så att säga, vid Messias andra tillkommelse för att förnya jorden; det är det kommande Gudsriket.⁴⁷

Det enda sätt på vilket jag kan införliva detta hopp och göra det till en närvarande andlig egendom (som säger: ”Jesus lever och regerar i mitt hjärta nu”) är att förstå att genom att överlåta mig själv till detta evangelium om det kommande Riket identifierar jag mig själv och alla mina framtida drömmar och aspirationer med denna utlovade framtid av världsförnyelse när Jesus Kristus kommer tillbaka till jorden. Det är inte bara att be som en papegoja: ”Låt ditt rike komma.” Det är genom att ”omvända sig och tro evangelium” om Riket. Det är genom att anta Rikets värden om kärlek och icke-våld som Jesus hyllade. Jesus är prototypen för den Nya Människan som Gud vill införa i den kommande tidsåldern. Jesus förkastade alla världsliga tillvägagångssätt av herravälde över andra och hotelser mot dem. Han kom för att tjäna. Han vill dela sitt Rike och dess värden med dem som lever i dag och i vår tidsålder. Jesus ”bor i mitt hjärta” bara när jag är så övertygad genom evangeliet om det kommande Riket att hans ord är drivkraften i mitt dagliga liv: ”Och var och en som har detta hopp till honom renar sig, liksom han är ren” (1 Joh 3:3).

Jag kommer ihåg då jag en gång satt i en gudstjänst, när den person som ledde nattvarden, Herrens måltid, (I den krets som tillhör en Christ Church kallar vi denna person för ”ordförande” därför att han/hon fungerar som ledare vid bordet.) inbjöd vem som helst från församlingen att offentligt dela vad nattvarden betydde för dem. En stod upp för att säga att det betydde att hans synder var förlåtna genom Jesu blod. En annan stod upp för att säga att det betydde att han kunde förnya närheten till Gud för den kommande veckan. Ännu en stod upp och delade att genom att äta brödet och dricka bågaren kände han att han tillhörde Kristi kropp. Det var sannolikt åtta personer som vittnade på liknande sätt. Det var betecknande att inte en enda person delade att det betydde för dem vad det betydde för Jesus. För det var i skuggan av korset, då Jesus instiftade Herrens måltid, som han sade till sina efterföljare:

”Jag har längtat mycket efter att äta detta påskalamm med er, innan mitt lidande börjar. Ty jag säger er att jag inte kommer att äta det förrän det får sin fullbordan i Guds rike.” Och han tog en bågare och sade: ”Tag detta och dela mellan er. Ty jag säger er att jag från denna stund inte skall dricka av vinstockens frukt förrän Guds rike kommer” (Luk 22:15-18).

Att äta bröd och dricka bågaren med sina efterföljare betydde för Jesus ett löfte. Det betydde att han skulle äta och dricka tillsammans med dem i det

⁴⁷ *Ibid.*, s. 139.

kommande Gudsriket: ”Jag överlämnar riket åt er, liksom min Fader har överlämnat det åt mig: Ni skall få äta och dricka vid mitt bord i mitt rike och sitta på troner och döma Israels tolv stammar” (Luk 22:29-30). Jesus trodde fullt och fast på att Israels uppståndna patriarker Abraham, Isak och Jakob skulle sitta där tillsammans med ”många från öst och väst” (Matt 8:11). Aposteln Paulus sade också till församlingen att ”Så ofta ni dricker av den [bägaren], gör det till minne av mig. Ty så ofta ni äter detta bröd och dricker av denna bägare, förkunnar ni Herrens död till **dess han kommer**” (1 Kor 11:26). Det var detta hopp med löftet om framtiden och den tidsålder som skulle komma som var den primära och samlande styrkan i Jesu eget liv och tro. Bara när denna tro blir vår kan vi verkligen säga ”riket är inom oss”.

Det evangelium Jesus predikade gällde först och främst detta framtida Gudsrike. Jesus jämförde ”Guds Rike” med den ”kommande tidsåldern, evigt liv”. Han sade till lärjungarna: ”Amen säger jag er: Var och en som har lämnat hus eller hustru eller bröder eller föräldrar eller barn **för Guds rikets skull**, skall få mångdubbelt igen redan i den här världen, och sedan evigt liv i **den kommande världen**” (Luk 18:29-30).

Jesus sade att bli ”född på nytt” – modern evangelisations stora lockrop – är ett nödvändigt villkor för inträde i Riket då det kommer: ”Jesus svarade: 'Amen, amen säger jag dig: Den som inte är född på nytt (eller född från ovan) kan inte **se Guds rike**'” (Joh 3:3).

Lägg sedan märke till hur han förändrar frasen något: ”Jesus svarade: 'Amen, amen säger jag dig: Den som inte blir född av vatten och Ande kan inte **komma in i Guds rike**'” (Joh 3:5).

Bara några få verser senare förklarar Herren Jesus vad det innebär att ”se” eller att ”gå in i” Guds Rike. Han säger att tro på honom innebär att ”**ha evigt liv**” (bokstavligt, att ha liv i den kommande tidsåldern, Joh 3:15-16).

Lärjungarna jämförde också ”frälsning” med att ”gå in i Guds rike”. När Jesus berättar för dem att det är svårt för en rik att komma in i **Guds Rike**, och att det är lättare för en kamel att komma igenom ett nålsöga än för en rik att komma in i **Guds rike**, frågar de med förvåning: ”Vem kan då bli frälst?” (Matt 19: 24-25).

Om vi lägger ihop allt detta får vi följande ekvation:

Guds Rike = den kommande tidsålderns liv = evigt liv = frälsning

Det är då ett märkligt faktum att Jesu lärjungar predikade evangelium om Riket långt innan de förstod att Jesus skulle korsfästas och resas upp igen. En dag tog Jesus de tolv åt sidan och sade till dem:

Se, vi går upp till Jerusalem, och allt som genom profeterna är skrivet om Människosonen skall gå i uppfyllelse. Ty han kommer att utlämnas åt

hedningarna. De skall håna och skymfa honom, spotta på honom, gissla honom och döda honom, och på tredje dagen skall han uppstå.” Men lärjungarna förstod ingenting av detta. Det var fördolt för dem, så att de inte fattade vad han menade (Luk 18:31-34).

Åtminstone fyra gånger efter det att Petrus bekänt Jesus som Messias vid Caesarea Filippi, förutsade Jesus att han skulle dödas och uppstå igen, även om lärjungarna vid varje tillfälle inte kunde fatta det (Mark 8:31, jfr v. 34-37; 9:9, 31; 10:33-34). Jag upprepar: *Lärjungarna predikade evangeliet om frälsning, evangeliet om Riket, evangeliet om evigt liv innan de hade någon förståelse för Jesu död, begravning och uppståndelse!*

Tydligen var Guds Rike den *första* punkten på agendan då apostlarna presenterade evangeliet. Detta är knappast förvånande eftersom Jesus alltid hade proklamerat evangeliet om Riket – och detta var långt innan något sagts om hans död för våra synder, vilket lärjungarna inte förstod! (Luk 18:31-34). Det är ofantligt lärorikt att notera att frågan om Riket inte ursprungligen kan ha inkluderat Jesu död och uppståndelse.⁴⁸

Det är sant att det är bara på grundval av Kristi fullbordade verk på korset och hans uppståndelse som vi kan komma in i Guds Rike. Men inte för ett ögonblick övergav Jesus det hopp han ärvde om ett jordiskt rike som sin hebreiska arvedel. Det var bara det att han visste att det messianska Riket inte skulle komma under den första tidsrundan. Han måste först dö och resas upp igen för att öppna vägen för oss. Det skulle inte bli någon skörd om inte vetekornet först faller i jorden och dör (Joh 12:24). Hela hans kraft och fokus var inriktat på att förbereda sina efterföljare för denna stora universella händelse. Det fundamentala faktumet är att Jesus gjorde anspråk på att vara den Messias som inte bara bestämts för att dö för våra synder, utan också att regera denna värld i ett framtida samvälde som skulle upprättas vid hans andra tillkommelse. Den teologi som inte lever och andas i denna atmosfär har förlorat kontakt med Bibelns Jesus. Det är med denna bakgrund som vi ska gräva lite djupare.

Löftena till Fäderna

Få bibelläsare i dag tycks inse att evangeliet har att göra med uppfyllelsen av vissa löften som Gud under ed gav till Abraham och som senare utvidgades till David. Inledningen till Matteus 1 börjar: Detta är berättelsen om Jesus Kristus, Davids, Abrahams son.” Slutsatsen av det Nya testamentet är den uppståndne Jesu bekännelse: ”Jag är Davids rotskott och hans ättling” (Upp 22:16). Allt mellan dessa citat söker visa hur Jesus möter kriteriet om att vara ”Davids son”. Dessa löften ”till fäderna” bildar grunden för hela Jesu verksamhet vad gäller Riket och evangeliets budskap. Vi kan summera berättelsen om dessa fundamentala löften på följande sätt: Gud lovade Eva att en av hennes avkomlingar skulle upphäva den

⁴⁸ Anthony Buzzard, *The Coming Kingdom of the Messiah*, s. 72.

förbannelse som kom in i Edens värld. Denne avkomling – senare beskriven som Messias – skulle resas upp från Abrahams familj, och han skulle få ära landet Palestina och världen för alltid. Abraham själv, även om han under tiden dör, får veta att han också skall få glädjas över detta utlovade arv för evigt. Ett evigt arv kan bara förstås om Abraham kommer att få liv igen. Här finns de första antydningarna om att enligt Guds schema kommer det att bli en uppståndelse från de döda.

Under tiden kommer och går generationerna från Abrahams släktlinje. Även om detta folk som kallas Israel går in i det Utlovade Landet under Josua är löftet ändå inte uppfyllt. Abraham sover fortfarande i jordens stoft. Men löftet har inte strandat. I själva verket klargör Gud vidare att denne utlovade ättling till Abraham ska bli en mäktig konung som också ska utgå från David (2 Sam 7:12-16). Så löftet blir mer detaljerat och förstärks. Konungen och hans Rike blir hoppet för varje sann son av Abraham. ”På dessa mäktiga teman om permanent säkerhet, monarki och territorium vilar hela strukturen av den bibliska historien. Vi bör notera noggrant att budskapet aldrig är enbart 'religiöst'. Det är både nationellt och universellt – och relaterat till jordens framtid.⁴⁹ *Det är dessa gammaltestamentliga löften till Abraham om land och tron som bildar själva grunden för Jesu förkunnelse om evangelium om Riket!* Jag lånar ännu ett av Anthony Buzzards påståenden: ”Det är ingen överdrift att säga att misslyckandet att få grepp om villkoren angående Guds uppgörelse med Abraham är roten till den väldiga förvirring som nu existerar i sinnena på kyrkobesökarna med avseende på hela syftet med den kristna tron.”⁵⁰

Apostlarna kungjorde att de predikade ”**det glada budskapet ... det löfte som gavs till våra fäder**” (Apg 13:32). Gång på gång betyder det Nya testamentet en anknytning mellan Kristi uppdrag och Guds löften som getts genom de gamla profeterna: ”Vad jag vill säga är att Kristus har blivit de omskurnas tjänare för att visa att Gud är sannfärdig och **bekräfta löftena till fäderna**” (Rom 15:8).

På något sätt är Guds ära, ”Guds sanning” samordnad med behovet för Kristus att uppfylla löftena till fäderna”. Vilka dessa löften än är har de tydligen att göra med judarna för Paulus konstaterar tidigare: ”... mina landsmän efter härstamning. De är israeliter, de har barnskapet och härligheten, förbunden och lagen, tempelgudstjänsten och **löftena**” (Rom 9:3-4). Ännu mera uttryckligt säger Paulus: ”**Nu gavs löftena åt Abraham och hans avkomma**. Det heter inte: 'och åt dina avkomlingar', som när man talar om många, utan som när det talas om en enda: 'och åt din avkomling' som är Kristus ... Om ni nu tillhör honom är ni Abrahams avkomlingar, arvingar enligt **löftet**” (Gal 3:16, 29).

Om vi ska veta vilka löften Paulus har i åtanke måste vi tydligen referera till berättelsen om Abraham för det är därifrån han hämtat sin information. De flesta

⁴⁹ Anthony Buzzard, *Our Fathers Who Aren't in Heaven*, s. 26.

⁵⁰ Anthony Buzzard, *Our Fathers Who Aren't in Heaven*, s. 22.

av oss är bekanta med huvuddragen i berättelsen om Abraham. Vi vet att Gud kallade honom att lämna sitt hem i Kaldeen och att bli en som bor i tält, en ”pilgrim” i Kanaans land. Vi vet att Gud lovade Abraham att en dag skulle världens frälsare komma från hans släkt och att genom evangeliets förkunnelse skulle alla världens nationer bli välsignade genom honom. Men att det finns något mer samband med löftet som Abraham fick undgår oss helt och hållet. När allt kommer omkring är ”fader Abraham” viktig för och tillämplig på judarnas historia i gången tid, men vilken relevans har de löften som gavs till honom för över 3 000 år sedan för kristna i dag?

Denna avvisande attityd är en sorglig påminnelse om hur långt modern kristenhet har förrirat sig bort från själva kärnan av det nytestamentliga evangeliet. Det finns ett antal gamla söndagsskolsånger och hymner som talar om att gå över floden Jordan när vi dör och att gå till himlen: ”Var finns nu profeten Daniel? I säkert förvar i det Utlovade Landet.” Föreställningen om att det Utlovade Landet är himlen, och att alla som dött i tron, inklusive Abraham, Daniel och ”fäderna” redan är i härligheten, är vida spridd. Sådana moderna åsikter ger intrycket att för de flesta har löfterna som gavs till fäderna redan uppfyllts och är därför inte längre relevanta. Men detta är långt ifrån undervisningen i det Nya testamentet som ser löfterna som gjorts till fäderna både som grunden för det frälsande evangeliet och som en *konstant förväntan* på den framtida uppfyllelsen. Efter pingsten sade Stefanus att Abraham inte ännu hade ärvt Kanaan. Fram till dess gav Gud ”honom ingen mark i landet, inte så mycket som en fotsbredd” (Apg 7:4-5). Stefanus trodde att Guds löfte till Abraham *fortfarande* väntade på sin uppfyllelse.

Vi har redan haft tillfälle att notera Hebréerbrevet 11: ”I tron dog alla dessa **utan att ha fått det som var utlovat**. Men **de såg det i fjärran och hälsade det** och bekände sig vara gäster och främlingar på jorden. De som talar så visar därmed att de söker ett hemland” (v. 13-14).

Så Abraham, Isak och Jakob, och Daniel och profeterna dog utan att ha fått vad Gud hade lovat dem: ett eget land. Fäderna är ännu inte i säkerhet i det Utlovade Landet. Denna uppfattning upprepas mot slutet av Hebréerbrevet 11: ”Och fast alla dessa hade fått vittnesbördet att de trodde, **fick de inte det som var utlovat**. Ty Gud har förutsett något bättre åt oss: **först tillsammans med oss** (nytestamentligt kristna) **skall de nå målet**” (v. 39-40).

Så vid tiden då Nya testamentet skrevs hade Guds löften som getts till Abraham och till Israels fäder ännu inte uppfyllts. Tydligen har också kristna intresse av dessa löften som getts till fäderna. Vi är ”arvingar till löftet”; vi är Abrahams avkomlingar därför att vi tror på samme Gud som gjorde löfterna (Gal 3:16, 29). Vid rättegången för sin tro vittnade aposteln Paulus att frälsningen som erbjöds genom Kristus var en uppfyllelse av löfterna som getts till fäderna: ”Och nu står jag anklagad för att ha satt **mitt hopp till det löfte som Gud gav våra**

fäder. Det är detta löfte som de tolv stammarna i vårt folk hoppas få se uppfyllt” (Apg 26:6-7).

Det var denna tro som många uttryckte enligt god hebreisk tradition. Maria, Jesu mor, förstod också att Jesus skulle uppfylla löfterna som getts till Israels fäder: ”Han har tagit sig an sin tjänare Israel och tänkt på att visa sin barmhärtighet **mot Abraham och hans barn, till evig tid efter sitt löfte till våra fäder”** (Luk 1:54-55).

Johannes Döparens far prisade också Gud för att han kom ihåg sina löften till Abraham och David:

Välsignad är Herren, Israels Gud, som har besökt och återlöst sitt folk. Han har upprättat åt oss ett frälsningens horn i sin tjänare Davids släkt, **så som han för länge sedan hade lovat genom sina heliga profeters mun.** Han har frälst oss från våra fiender och från deras hand som hatar oss. Han har visat barmhärtighet mot våra fäder och **tänkt på sitt heliga förbund, enligt den ed han gav vår fader Abraham** (Luk 1:68-73).

Det faktum att Kristus Jesus har rests upp ifrån de döda och nu är i himlen och väntar på sin andra tillkommelse är, enligt Petrus, bevis för att löfterna till fäderna fortfarande väntar på sin framtida uppfyllelse. Petrus befäller sina åhörare att omvända sig och tro så att ”tider av vederkvickelse kommer från Herrens ansikte och han sänder Messias som är bestämd för er, nämligen Jesus. Honom måste himlen ta emot **tills de tider kommer då allt det blir återupprättat som Gud har förkunnat genom sina heliga profeters mun från urminnes tid”** (Apg 3:20-21).

Dessa verser visar att de löften som getts till fäderna fortfarande var uppfyllda så sent som under det första århundradet v.t., fortfarande uppfyllda efter Jesu himmelfärd, fortfarande uppfyllda tusentals år efter att Gud ursprungligen uttalade dem, fortfarande uppfyllda efter att den nytestamentliga församlingen kommit till, fortfarande uppfyllda då man skrev Nya testamentet! Vi är nu i en ställning att vi frågar vad löfterna till fäderna omfattar och varför dessa löften är nyckeln till att låsa upp betydelsen av hela det evangelium som Jesus själv predikade?

När Gud sade till Abraham att lämna sina fäders land och sina familjeband bakom sig lovade Han att leda honom ”till **det land** som jag skall visa dig. Där skall jag göra dig till **ett stort folk.** ... Jag skall välsigna dem som välsignar dig och förbanna den som förbannar dig. I dig skall alla släkter på jorden bli välsignade” (1 Mos 12:2-3). De två centrala punkterna i Guds löfte till Abraham var att ge honom det Utlovade Landet och att göra hans avkomlingar till en mäktig nation. Detta löfte upprepades gång på gång.

HERREN sade till Abraham sedan Lot hade skilt sig från honom: ”Lyft din blick och se dig omkring från den plats där du står, mot norr och söder, mot öster och väster. Hela det land som du ser skall jag ge åt dig och dina efterkommande för evig tid. Och jag skall låta dem bli som stoftet på jorden. Om någon kan räkna stoftet på jorden skall också dina efterkommande kunna räknas. Bryt upp och drag igenom landet i hela dess längd och bredd, ty åt dig skall jag ge det” (1 Mos 13:14-17).

Den uppmärksamme läsaren märker att Kanaans land utlovas till Abraham själv som person, liksom till hans avkomlingar. Texten konstaterar att ”Jag skall ge det **till dig**”. Lägg vidare märke till att Gud *inte* säger till Abraham: ”Jag skall ge landet till dig *genom* dina avkomlingar för evigt.” Gud lovade snarare: ”Jag skall ge landet till dig **och** till dina avkomlingar.” Det är tydligt att detta löfte fortfarande ligger framför. Det måste vara centralt för Guds plan för världen för Gud upprepar gång på gång dessa två viktiga element i sitt löfte: det Utlovade Landet till Abraham och massor av ättlingar till att fylla landet med (Se också 1 Mos 12:7; 15:8-18; 17:8). Gud knyter sin ära och sitt ord till detta abrahamitiska förbund gång på gång med det gudomliga: ”Jag skall”. Sedan Abraham inte undanhållit sin ende son Isak från att offras understryker Gud löftet återigen:

”Jag svär vid mig själv”, säger Herren: ”Eftersom du har gjort detta och inte undanhållit mig din ende son, skall jag rikligen välsigna dig och göra dina efterkommande talrika som stjärnorna på himlen och som sanden på havets strand, och din avkomma skall inta sina fienders portar. I din avkomma skall alla jordens folk bli välsignade, därför att du lyssnade till min röst” (1 Mos 22:16-18).

Isak och Jakob kallas för ”medarvingar till samma löfte” (Hebr 11:9). Löftet om landet och om många avkomlingar upprepades för dem: ”Då uppenbarade sig HERREN för honom (Isak) och sade: '... Bo kvar i **det land** som jag säger dig ... Jag skall vara med dig och välsigna dig, **ty åt dig och dina efterkommande skall jag ge alla dessa landområden**, och jag skall hålla den ed som jag har svurit din fader Abraham” (1 Mos 26:2-4).

Gud den Allsmäktige skall välsigna dig (Jakob) och ... ge dig Abrahams välsignelse ... så att du får inta det land som Gud har gett åt Abraham ... Jag är HERREN, din fader Abrahams Gud och Isaks Gud. Det land där du ligger skall jag ge **åt dig** och dina efterkommande. Din avkomma skall bli som stoftet på jorden och du skall utbreda dig åt väster och öster, norr och söder, och genom dig och din avkomma skall alla folkslag på jorden bli välsignade (1 Mos 28:3-4, 13-14).

Vi har redan noterat att Jesus tog dessa löften helt bokstavligt, för han trodde att individerna Abraham, Isak och Jakob skulle personligen resas upp av Gud för att bo i det Utlovade Landet i den kommande Messianska tidsåldern (Matt 22:23-

33). Det är därför som Jesus argumenterade för uppståndelsen från de döda: Abraham, Isak och Jakob hade dött utan att ha sett Guds löften uppfyllas och det var omöjligt att Guds ord inte skulle leda till uppfyllelse.

1. En stor och mäktig nation

Det är inte underligt att hebréerna var passionerade över ”löftena till fäderna”. Två nyckelelement sticker ut. För det första skulle Abrahams ättlingar bli en mäktig nation genom vilken jorden skulle välsignas. Tyvärr förkastade judarna Guds profeter alltigenom och visade sig ovärdiga detta höga privilegium och denna höga bestämmelse. Slutligen dödade de till och med Guds Son, Jesus Kristus. Det naturliga Israel, ”Israel enligt köttet” bröts bort från stammen och roten. Men hedningarna som accepterar att Jesus är Messias och som tror evangeliet om Riket ”ympas” in i olivträdet och blir så del av Guds sanna Israel, det vill säga dem som tror på löftena (Se Rom 11). Den stora nation som omfattar mer människor än antalet av himlens stjärnor, som utlovades till Abraham, består nu av människor från varje släkte, antingen judar eller icke-judar, som genom sin tro på Guds Kristus visar att de är av samma tro som Abraham. Ty:

Detta inte sagt som om Guds ord [hans löfte om Riket] skulle ha blivit om intet. Ty Israel är inte alla som kommer från Israel, och inte heller är alla Abrahams [fysiska] efterkommande hans barn. Nej, Isaks efterkommande skall räknas som dina barn. Det vill säga: Guds barn är inte de som är barn genom naturlig härkomst, men löftets barn räknas som hans efterkommande (Rom 9:6-8).

Det evangelium som de nytestamentliga kristna måste tro på är *samma* evangelium som Abraham trodde på. Det är ”evangeliet om Riket” som Jesus själv trodde på. Vi bör vara sanna mot Jesu tro. I Rom 3 säger Paulus att Gud ska rättfärdiggöra ”den som tror på Jesus” (v. 26). Översättningen NASB [New American Standard Bible] säger mycket riktigt i marginalen att denna fras bokstavligen säger att Gud ska rättfärdiggöra den ”som är **av** Jesu tro”. Vi bör ha Jesu tro, den tro han levde av. Det kan inte finnas tro *på* Jesus om vi inte har *hans* tro, den tro han levde av, den tro han utformade, den tro han undervisade om. Detta uttryck finns i nästa kapitel där Paulus talar om ”Abrahams tro” (Rom 4:16). Där finns samma grekiska konstruktion. Det finns inget skäl (annat än teologisk nödvändighet) att vid ett tillfälle översätta som ”**Abrahams** tro” och vid ett annat som ”tro **på** Jesus”. Jesus hade Abrahams tro, det vill säga, tro på samma Guds löften.

Uttrycket ”**Jesu** tro” fördunklas ofta i våra engelska biblar [liksom också i våra svenska biblar, här används SFB, men samma fenomen finns i Bibel2000] även om det är så den grekiska texten säger. Romarbrevet 3:22 är översatt med ”en rättfärdighet från Gud genom tro **på** Jesus Kristus, för alla som tror”. Men det

finns ingen preposition före orden "Jesus Kristus" och det senare uttrycket står i genitiv. Det är mera rätt att översätta "Guds rättfärdighet genom Jesu Kristi tro" (såsom KJV översätter det). Det är samma sak i Fil 3:9. Här är Paulus beredd att räkna allt som "avskräde" om han bara kan ha rätt relation med Gud genom Jesus, "inte med min egen rättfärdighet, den som kommer av lagen, utan med den som kommer genom tro **på** Kristus, rättfärdigheten från Gud genom tron". Inte heller här finns det någon preposition och "Kristus" står i genitiv, vilket KJV mer naturligt översätter som "that which is through the faith **of** Christ". Samma sak tillämpas i Gal 2, där vi läser: "... vi vet att människan inte förklaras rättfärdig genom laggärningar utan genom tro **på** Jesus Kristus, så har också vi satt vår tro till Jesus Kristus, för att vi skall stå som rättfärdiga genom tro **på** Kristus och inte genom laggärningar" (v. 16). I själva verket står det, "en människa är rättfärdiggjord genom **Messias** tro". Ett par verser längre fram säger Paulus: "Jag är korsfäst med Kristus, och nu lever inte längre jag, utan Kristus lever i mig. Och det liv jag nu lever i min kropp, det lever jag i tron på Guds Son, som har älskat mig och utgivit sig för mig" (Gal 2:20). Här har vi återigen en "subjektiv genitiv", så den riktiga översättningen blir "Guds Sons tro".

Den praktiska innebörden är betydelsefull. Vilken tro är det som för med sig rättfärdighet inför Gud, Fadern? Det är Jesu Messias tro. Vilken tro levde Jesus av? Tron på hans Faders löfte som getts till Abraham (och bekräftat i eden till David) att Gud skulle resa upp de rättfärdiga som dött och föra dem till ett Rike av härlighet genom sin Smorde Konung. Detta innebär tro på kungörelsen om det utlovade eskatologiska Riket. Detta är "tro på Jesus". Vad är ståndaktigheten hos den sant troende annat än att "hålla fast vid Guds bud" och att "bevara **Jesu tro**" (Upp 14:12). Det finns inget sätt att ha tro på Jesus utom att tro det som Jesus trodde. Att tro på Jesus är att tro hans ord eller kungörelse om Riket. Allt detta innebär att *det enda sättet att uttrycka sann tro på Jesus Kristus är att leva enligt den tro han levde av och motiverades av*. Jesu tro på Guds löftesord blir vår tro på *samma* evangelielöfte. Paulus evangelium var hans förkunnelse om tro på Jesus, Jesu förkunnelse om evangeliet om Riket, förklarar i ljuset av fakta angående Jesu död och uppståndelse. Det enda sättet att bli rättfärdig inför Fadern är att hedra hans Sons tro, det vill säga, att tro de Goda Nyheterna om Guds kommande Rike som han trodde på. Detta är att tro *på* Jesus. Detta är att vara *av* Abrahams tro, att vara en sann son/dotter till Gud. Det är att ha den tro som Abraham hade och som Paulus rekommenderade.

De verkliga avkomlingarna till Abraham, Isak och Jakob är de som behagar Gud genom att tro hans löftesord. Abrahams avkomlingar av kött och blod, judarna, har till största delen tills i dag inte visat att de är av Abrahams tro för de förkastar den Messias som Abraham såg fram emot. Jesus klagade över att även om "Abraham jublade över att se min dag. Han såg den och blev glad", så gjorde inte hans samtida det (Joh 8:56). Det utlovade släktet av Abrahams avkomlingar i dag kommer från resten av världen. Gud såg först till "att han vann ett folk åt sitt namn bland hedningarna" (Apg 15:14). Den nytestamentliga hemligheten "som i tidigare släktled ... inte avslöjats för människor så

som den nu genom Anden har uppenbarats för hans heliga apostlar och profeter ... att hedningarna i Kristus Jesus **genom hans evangelium är våra medarvingar** och tillhör samma kropp som vi och har del i samma löfte” (Ef 3:3-6). Dessa som ”också vandrar i spåren av den tro som vår Fader Abraham hade” är arvingar till de givna löftena (Rom 4:12). Löftet kommer alltså i dag genom tro av nåd (och inte genom den gamla Lagen) ”för att **löftet** ska vara säkert för alla avkomlingarna ... som är **av** Abrahams tro, som är fader till oss alla” (Rom 4:16). När en ny troende döps till Kristus blir han ”Abrahams avkomling, [en] arvinge enligt löftet” (Gal 3:29). Kristi uppdrag var att återlösa ”inte bara nationen [Israel], ”utan också för att samla och förena Guds kringspridda barn” (Joh 11:52).

Då Jesus talade om den dag i framtiden då detta stora sällskap skulle samlas lovade han: ”Många skall komma från öster och väster och ligga till bords med Abraham och Isak och Jakob i himmelriket” (Matt 8:11).

När Kristus återkommer till jorden kommer Abraham i sin uppståndna kropp att se den bokstavliga uppfyllelsen av det löfte som Gud gav honom för så länge sedan. Han kommer att se sin avkomma i ett antal som himlens stjärnor eller som jordens stoft. De döda från alla generationer som har hans tro kommer att vara i detta Rike. ”... och se en stor skara som ingen kunde räkna, av alla folkslag och stammar och länder och språk” (Upp 7:9). Abrahams konungliga avkomlingar kommer till slut att ärva det utlovade Gudsriket.

Att Jesus kommer att bli konung i detta Rike är också en viktig del av detta löfte. För löftet som Gud gav Abraham preciserades närmare när Gud profeterade för David om att en av hans avkomlingar skulle sitta på hans tron för alltid. David skulle få en konunglig arvinge så att hans dynasti aldrig skulle upphöra. Att Jesus är den utlovade arvingen till Davids tron är tydligt. Ängeln Gabriel kungjorde för jungfru Maria: ”Se, du skall bli havande och föda en son, och du skall ge honom namnet Jesus. Han skall bli stor och kallas den Högstes Son, och Herren Gud skall ge honom **hans fader Davids tron**. Han skall vara konung **över Jakobs hus** för evigt och **hans rike skall aldrig få något slut**” (Luk 1:31-32).

Ängeln Gabriel är mycket noggrann i sitt val av orden här. Han säger inte att Kristus ska regera över ”Israel” utan över ”Jakob”, det vill säga, över Abrahams avkomlingar av kött och blod – samma släkte som David hade regerat över. Om det hade sagts att Kristus skulle regera över ”Israels” hus skulle kanske många varit benägna att säga att det var fråga om en ”andlig” regering i hjärtana av ett ”andligt” Israel. Men ängeln kungör att Kristi Rike kommer att vara ett verkligt judiskt Rike över Jakobs hus på en verklig **tron av David**. Styrkan av detta blir starkt framträdande då vi jämför det med 1 Kon 2:12: ”Och Salomo satt **på sin fader Davids tron**, och hans konungamakt blev starkt befäst.”

Om Bibeln menar att Salomo bokstavligt satt på sin fader Davids tron, varför skulle det då inte betyda en bokstavlig regering för Kristus som också kommer att sitta ”på sin

fader Davids tron” i Luk 1:32? Detta var grundat på en förbundsöverenskommelse som Gud gjorde med Konung David:

När din tid är ute och du vilar hos dina fäder, skall jag efter dig upphöja den avkomling som skall utgå ur ditt liv, och jag skall befästa hans **konungadöme**. Han skall bygga ett hus åt mitt namn, och jag skall befästa **hans konungatron för evigt**. ... Ditt hus och ditt konungadöme skall bestå inför mig till evig tid, ja, **din tron** skall vara befäst till evig tid (2 Sam 7:12-16; se också 1 Krön 17:11-14).

Det är tydligt att *Israels tron var synonymt med Guds Rike*. Varje konung i Israel och Juda visste att han fått sin tron genom gudomlig utnämning. Han regerade i Guds namn. Att göra motstånd mot konungen var att motsätta sig Gud: ”Skulle ni inte veta att det är HERREN, Israels Gud, som har gett konungadömet över Israel åt David för evig tid, åt honom själv och hans söner, genom ett saltförbund? ... och nu menar ni er kunna stå emot **HERRENS konungadöme**” (2 Krön 13:5, 8). När drottningen av Saba såg härligheten i Salomos konungadöme ”blev hon utom sig av förundran” och jublade: ”Välsignad vare HERREN, din Gud, som har funnit sådant behag i dig att han har satt dig på **sin tron till att vara konung inför HERREN, din Gud!** Eftersom din Gud älskar Israel och vill hålla det vid makt till evig tid, därför har han satt dig till konung över dem, för att du skall skipa lag och rätt” (2 Krön 9:8). ”Så satt Salomo **på HERRENS tron som konung** efter sin fader David och han blev framgångsrik” (1 Krön 29:23).

Guds Rike är alltså ett imperium som styrs av Israels konung som sitter på tronen i Jerusalem. Denna definition kommer att kasta massor av ljus på vad Jesus menade med de Goda Nyheterna om Guds Rike. Den hebreiska termen ”herraväldet över världen” visar sig på nytt i Uppenbarelseboken 11:15 då den sjunde ängeln blåser i sin basun och då de politiska staternas makt skall överlämnas till ”vår Herre och hans Smorde”.⁵¹

När vi alltså talar om ”löftena till fäderna” måste vi förstå att den hebreiska Bibeln är full av profeternas orubbliga tro på att en strålande dag i framtiden kommer Gud att etablera sitt Rike på jorden för att administreras av en rättfärdig konung av Davids ätt, Herren Messias. När Jesus kom för att predika Guds rike och sade: ”Tiden är fullbordad och Guds Rike är nu här. Omvänd er och tro evangelium” (Mark 1:14-15), var detta hans referensord. Och vi kan förstå att varje jude omedelbart skulle tänka att löftena till Abraham och David höll på att uppfyllas. Man stod på tröskeln till Israels strålande utlovade framtid!

2. Det Utlovade Landet

Det andra nyckelelementet i det löfte som getts till de judiska fäderna involverar landet Palestina. Abraham hade fått löftet om ”hela Kanaans land” som han vandrade in i (1 Mos 17:8). Att Abraham aldrig någonsin ägde detta Utlovade Land är tydligt för han var tvungen att köpa ett stycke land för att begrava sin döda (1 Mos 23:4). Abraham var

⁵¹ *Ibid.*, s. 54.

bara en "främling" i löftets land. Han levde "som främling i det utlovade landet. Han bodde i tält tillsammans med Isak och Jakob" (Hebr 11:9). Stefanus säger att Gud gav honom ingen mark i landet, inte så mycket som en fotsbredd, men han lovade att han och hans efterkommande skulle få landet som egendom trots att han var barnlös" (Apg 7:5). Det är alltså klart att Abraham aldrig fick njuta av glädjen i det Utlovade Landet. För Abraham är detta löfte fortfarande inte uppfyllt. Abraham hade förvisso möjlighet att återvända till sitt hemland i Ur i Kaldeen. Att döma av det yttre var allt emot honom. Han hade kunnat återvända och säga: "Jag är trött på allt detta vandrande. Jag har fått nog av alla flugor och dammet i dessa tält." När det stod klart att Guds löfte fortfarande låg framför måste frestelsen att ge upp i förtrytelse ha varit stor många gånger. Men dessa fäder fortsatte och "väntade på staden med de fasta grundvalarna, den som Gud har format och skapat" och de trodde på Guds löften och "såg det i fjärran" (Hebr 11:13). Och alla dessa dog utan att ha fått se löfterna uppfyllda.

Men enligt Jesu evangelium kommer de att få uppleva dem för tiden ska komma "när de döda skall dömas och när du ska löna dina tjänare profeterna [Abraham, Isak, Jakob *et al* var alla profeter] och de heliga [troende från alla tidsåldrar] och dem som fruktar ditt namn" (Upp 11:18). Detta kommer att vara den tid, som texten visar, då "Herraväldet över världen tillhör nu vår Herre och hans Smorde, och han skall vara konung i evigheternas evigheter" (v.15). Det är den tid då Messias Jesus skall komma tillbaka "för att döma levande och döda" vid "sin uppenbarelse och i sitt rike" (2 Tim 4:1). Därför säger Jesus till fariseerna som inte trodde:

Där skall ni gråta och skära tänder, när ni ser Abraham, Isak och Jakob och alla profeterna vara i Guds rike medan ni själva är utdrivna. Och människor skall komma från öster och väster, norr och söder och ligga till bords i Guds rike (Luk 13:28-29).

Om det finns något tvivel om att detta kommer att ske i det Utlovade Landet på just den här jorden, läs då igen: "HERREN skall äga Juda som sin del **i det heliga landet**, och än en gång skall han utvälja **Jerusalem** (Sak 2:12).

"På den dagen", säger HERREN, "skall jag samla ihop de haltande och föra samman dem som drivits bort ... [och göra dem till] ett mäktigt folk, och HERREN skall vara konung över dem på **Sions berg** från nu och till evig tid" (Mika 4:6-7).

"Då skall jag tänka på mitt förbund med Jakob och jag skall också tänka på mitt förbund med Isak och på mitt förbund med Abraham och jag skall tänka på **landet**" (3 Mos 26:42).

"Ja, HERREN tröstar **Sion**, han ser med medlidande på dess ruiner. Han gör dess öken lik Eden, dess ödemark lik HERRENS lustgård. Fröjd och glädje skall höras därinne, tacksägelse och lovsångs ljud" (Jes 51:3).

En snabb blick på några få verser bland många som kan citeras visar att det Nya testamentet säger att dessa löften kommer att uppfyllas först då Kristus kommer tillbaka från himlen och reser upp dem som dött i tron så att de för evigt skall leva i det land som Gud utlovat, under deras smorde Messias. Det Nya testamentet konstaterar att dessa löften *fortfarande väntar på sin uppfyllelse även om Kristus redan har kommit den första gången*. Han ska "en andra gång träda fram, inte för att bära synd utan för att frälsa dem som väntar på honom" (Hebr 9:28). På detta sätt kommer alla jordens nationer att bli välsignade enligt de löften som gjorts till "fäderna". Genom att skilja

Jesus från ”löftena givna till fäderna” sliter vi ut själva hjärtat från evangeliet om Riket så som han predikade och för vilket han dog. I den processen avsäger vi oss själva varje personligt intresse för dessa löften. Dessa löften som gjorts till fäderna är grunden för Jesu verksamhet och den frälsning han erbjuder. Kristi mission var att ”bekräfta löftena som gjorts till fäderna”. Guds heder står på spel, själva Hans sanning som Romarbrevet undervisar om.

Jag tycker om det sätt på vilket John R. Rice illustrerar denna sanning. Han klagat över att han som barn i söndagsskolan blev undervisad om att vid Kristi andra tillkommelse skulle planeten jorden brännas upp och förstöras och försvinna. Han undervisades också om att efter en allmän dom över mänskligheten skulle de ofrälsta överlämnas till ett evigt helvete och de återlösta skulle sväva omkring och sjunga och spela på sina harpor i en gyllene stad som hängde i rymden i den ”Undersköna ön någonstans”! Han beklagar sig också över att när han senare kom till teologiskt seminarium förstärktes bara denna uppfattning. Om de ödmjuka någonsin skulle ärva jorden måste de göra det i detta livet. För alla löftena till Israel betydde i själva verket Kyrkan, och löftena till Jerusalem och berget Sion betydde i själva verket himlen! Han fick lära sig att den gyllene tidsålder då svärden skall smidas till plogbillar och spjuten till vingårdsknivar (Jes 2:4; Mika 4:3) och då landet skall vara fullt av Herrens kunskap, liksom vattnet täcker havet (Jes 11:9) skulle komma till stånd genom att Kyrkan predikar evangeliet och etablerar ett nytt samhälle genom sina egna ansträngningar. Men Rice säger, att då han började studera de profetiska skrifterna i Bibeln ”lärde han sig att Gud hade lovat att föra israeliterna tillbaka till sitt land för att vara deras egendom för evigt och då måste himlen vara på jorden”. Han fortsätter i sin *The Coming Kingdom of Christ* med en avdelning med undertiteln ”If God Set Out to Destroy This World.” Han illustrerar den totala omöjligheten att Gud någonsin skulle glömma sina löften till Abraham på följande sätt:

Låt oss tänka oss att för att tillfredsställa alla dessa ... som i stor utsträckning har ignorerat Bibelns profetiska delar, att Gud skulle förbereda sig för att bränna upp jorden och fullständigt förstöra denna planet eller jorden. Låt oss anta, som så många säger, att profetierna i hög grad ändå är symboliska, och att studera, undervisa eller predika dem är i hög grad spekulation, och så förbereder Gud att slå till (strike the match) eller att säga det ord som fullständigt kommer att ödelägga hela planeten. Vi kan tänka oss vilken samling det skulle bli för att se på den stora tilldragelsen. Men vänta! Jag ser en gammal man som likt en konung kommer vandrande fram för att avbryta ceremonin. Hans ansikte visar på auktoritet och med oförskräckt röst ropar han ut: ”Vänta Herre, du kan inte förstöra min egendom!”

Jag kan tänka mig att Gud skulle säga: ”Denne man är en av mina vänner, låt oss höra vad han har att säga. Tala min vän, berätta för folket vad du heter, vilken egendom du hänvisar till, vilket förhållande du har till egendomen.”

”Mitt namn”, säger den ärevördige patriarken, ”är Abraham! Från Ur i Kaldeen kom jag på din befallning. Jag kom till Kanaan och landet du gav mig, lärde du mig att jag genom tro sedan skulle få ärva. Till Isak och Jakob gav du samma löften och även om vi var rika på guld och silver, boskap och tjänare så levde vi alla våra dagar som pilgrimer, tillfälligt boende i tält, i tålmodig väntan tills vi skulle få ärva landet och få det till evig arvedel. Denna skriftrulle i min hand, Herre Gud, är ett skriftligt överlåtelsesdokument för Kanaans land, nämnt vid

namn och signerat av Dig Själv. Det är en ansvarsförbindelse som garanterar mig och mina trofasta barn efter mig – löftets barn – äganderätten till landet för evigt. Om Du vill kan Du bränna upp ogräset och tistel och törne. Förstör, om Du vill, alla sjukdomsmikrober och skadeinsekter som har ökat förbannelsen över landet på grund av människans synd genom århundradena. O, Herre, Du kan riva ner och bränna städerna för jag ser fram emot en annan stad med grundvalar som Gud skapat och byggt upp. Elementen må smälta av hetta, men landet är mitt. Du gav det till mig med löftet att jag skulle få ärva det tillsammans med mina avkomlingar. Skall inte hela jordens Domare handla rättfärdigt?”

Om Gud ville tillfredsställa de okunniga och bespottarna angående sina profetiska uttalanden, hur skulle Han då möta Abraham? Det dokument som Abraham har är Bibeln.⁵²

John Rice beskriver frågan som här ställs på sin spets med ett vackert och genomträngande språk. Han fortsätter att säga att Skrifterna lär att ”då skall himlarna försvinna under våldsamt dån och himlakroppar upplösas av hetta och jorden och de verk som är på den inte mer finnas till” (2 Petr 3:10). Men samma kapitel förklarar att det ska komma en dom likt floden. I 2 Petr 3:6-7 står det: ”I vatten och i kraft av Guds ord dränktes den dåtida världen och gick under. Men de himlar och den jord som nu finns har i kraft av samma ord blivit sparade åt eld och förvaras till den dag då de ogudaktiga skall dömas och bli fördömda” (Petr 3:6-7).

En gång ”gick världen under” i floden. Jorden skall ännu en gång ”läggas bar” på den kommande domens dag. Men liksom jorden åter trädde fram ur flodvattnen för att på nytt fyllas av boskap, människor och växtlighet så kommer i ännu högre grad denna planet, som på grund av Guds vrede renats från farsoter, sjukdomar och syndens kännemärken genom bokstavlig eld, att anläggas igen som Edens lustgård. Denna planet kommer aldrig att helt och fullt röjas undan, den kan aldrig upphöra att finnas till. Domens eldar kommer att rena denna jord men den kommer inte att försvinna. Den ska förbli hemvist för Guds folk evigheterna igenom. Kanaan kommer i sanning att vara Abrahams och hans ättlingars ägodel och vid den tiden ska de få den för evigt.⁵³ Eller, om jag återigen får låna en annans ord: ”Om Davids tron inte skulle återupprättas i Israel med Messias som konung skulle uppenbarelsen i hela Gamla testamentet lösas upp i en from legend, om inte bedrägeri”⁵⁴

Vi kan alltså fullt och fast lita på att det finns en klart angiven lära i både det Gamla testamentet och det Nya att en stor avkomling till David måste träda fram för att regera på Davids tron i Jerusalem. Davids monarki i Palestina kommer att upprättas igen i ett evigt Rike på jorden. George Ladd säger:

Det sant hebreiska, profetiska hoppet förväntar sig att Riket ska träda fram ur historien och att det ska styras av en avkomling till David i en jordisk miljö ... Det involverar alltid Guds inbrytande i historien ... Riket är alltid ett jordiskt hopp, även om det är en jord som återlösts från ondskans förbannelse ...”Guds

⁵² John R. Rice, *The Coming Kingdom of Christ*, Murfreesboro, TN: Sword of the Lord, 1945, s. 28-30.

⁵³ *Ibid.*, s. 30.

⁵⁴ Anthony Buzzard, *The Coming Kingdom of the Messiah*, s. 21.

Rike” står som en vittomspännande term för allt det som den messianska frälsningen innefattar.⁵⁵

Eller som John Rice uttrycker det:

Alla de löften och profetior i Bibeln som ännu inte är uppfyllda kretsar kring ett land, en släkt och en tron. Dessa tre, Davids tron, över Israels folk, i Kanaans land bildar ett trefaldigt centrum i all profetia. Den som förstår Guds förbund med Abraham om landet Kanaan, Hans förbund med Israel om dess upprättelse och omvändelse och förbundet med David angående tronen har hjärta och centrum i profetiorna. Nästan lika framträdande i profetiorna som dessa tre är staden Jerusalem.⁵⁶

Vi började denna undersektion med att säga att inledningen till Nya testamentet säger att Jesus är ”Davids son, Abrahams son (Matt 1:1). Vi noterade också att Jesu sista bekännelse angående sin identitet i det Nya testamentet är att han är ”Davids rotskott och hans ättling, den klara morgonstjärnan” (Upp 22:16). Under tiden har vi visat att Jesu hela verksamhet och budskap var att bekräfta löfterna som gjorts med ”fäderna”. Innan vi börjar nästa avsnitt är det på sin plats att ta några ögonblick att begrunda och tacka vår Herre. Allt summeras i den sista bekännelsen i Upp 22. Där finns orden av vår upphöjde Herre Jesus. Han säger två saker om sig själv. För det första att han är Davids ättling och för det andra att han symboliseras av morgonstjärnan.

Som Davids ättling är Jesus arvinge till alla Guds löften till David. Han är Davids konungliga linje, Messias. På Guds högra sida är han *fortfarande* Davids son, ”Davids avkomma”. Han är en *mänsklig varelse*. Det är sant att en uppståndelse, ett förhärligande – en kröning – har ägt rum. Men inte en transmutation [elementomvandling]. Han har inte förändrat sin natur från en natur till en annan, från mäsklighet till Gudom. Som Davids son är han destinerad att sitta på sin fader Davids tron (Luk 1:32; Upp 3:21). Petrus påminde sina åhörare om att Gud ”med ed hade lovat att sätta någon av hans (Davids) ättlingar på hans tron” (Apg 2:30). Under tiden sitter Davids Herre Messias på ”HERRENS högra sida och väntar till dess hans fiender är lagda som en fotapall under hans fötter” (Ps 110:1; Apg 2:34-35).

Den andra beskrivningen av Jesus här vid själva slutet av Nya testamentet är ”den klara morgonstjärnan”. Han är den som basunerar ut gryningen till den nya dagen, den nya tidsåldern. Som ”stjärna” uppfyller han profetian: ”En stjärna träder fram ur Jakob” (4 Mos 24:17). Som den ”klara” stjärnan ska han komma i stor och skinande härlighet och föra med sig en ny tidsålder av förhärligande för alla som söker hans ljus, för ”vi kommer att bli lika honom ty då får vi se honom sådan han är” (1 Joh 3:2; Dan 12:3). Slutligen, som ”morgonstjärnan” introducerar han gryningen, gryningen för Guds Rike. Som Guds smorde, är han, och bara han, berättigad att föra världen in i denna Nya tidsålder. Vilken passande sammanfattning till Nya testamentets evangeliska budskap: Jesus, Davids son, Abrahams son, vår ”klara morgonstjärna”. Välsignat vara hans Namn för evigt.

⁵⁵ G. E. Ladd, *A Theology of the New Testament*, s. 60.

⁵⁶ J. R. Rice, *The Coming Kingdom of Christ*, s. 60.

Imminens [nära förestående]

En av svårigheterna som möter det västliga tänkesättet är det språk Jesus använde när han talade om det kommande Riket. Jesus började sin verksamhet med kungörelsen att Riket ”var nära”. Man fick intrycket att Riket skulle uppenbara sig vilken minut som helst. En gång sade Jesus till och med till sina lärjungar: ”Och när man förföljer er i en stad, så fly till en annan. Amen säger jag er: Ni hinner inte igenom Israels städer, förrän Människosonen kommer” (Matt 10:23). I våra öron låter detta som om Jesus verkligen räknade med att han skulle återvända för att etablera Guds Rike innan den första generationen kristna hade dött.

Detta har fått många kommentatorer att tro att Jesus antingen misstog sig i hoppet om ett verkligt Gudsrike på jorden eller att hans budskap måste ges en andlig betydelse, nämligen att han efter pingstdagen skulle föra Guds Rike in i människors hjärtan genom att sända den helige Ande. Kanske när allt kommer omkring, att Augustinus hade rätt som trodde att Guds Rike är Kyrkan, som leds genom Guds Ande. Annars kan inte Riket ha ”varit nära”, därför att över 2 000 år har gått sedan dess och Jesus har ännu inte visat sig. Det verkar som vi tror på orimligheten att Jesus menade att lärjungarna själva, fram till denna dag måste gå genom landet Israel och predika evangeliet. Om vi å andra sidan håller fast vid att det Gudsrike som Jesus proklamerade är det eskatologiska inbrytandet av Gud vid slutet av denna världen, vilken innebörd hade då ”vara nära” då Jesus talade? Inför dessa tydliga svårigheter förändrade Kyrkan radikalt det evangeliska budskapet om Riket som Jesus och apostlarna hade undervisat om. Enligt denna reviderade teori kan inte Riket vara en framtida upprättelse av Israel på en förnyad jord som regeras av Messias och hans medtjänare.

Lösningen ligger i den judiska uppfattningen av begreppet ”imminens” (nära förestående). Vi har redan noterat den mycket hebreiska stil i talesätt som kallas ”profetisk dåtid”. Det innebär att då Gud befäller något att ske kunde judarna tala om det som om det redan hade hänt. Gud kallar på dessa saker som ännu inte finns i historien som om de redan fanns (Rom 4:17). Begreppet om ”immediacy” (omedelbar närhet) är knutet till detta sätt att tänka. ”Immediacy” är ett hjälpmedel i den gammaltestamentliga profetian genom vilken en förutsagd händelse som med säkerhet kommer att inträffa omtalas som imminent (omedelbart förestående). Det är helt klart att Jesus själv inte visste när Riket verkligen skulle komma. Han sade uppriktigt att han inte visste dagen eller stunden. Bara hans Fader i himlen kände till denna detalj (se Mark 13:32). Även om Jesus inte visste dagen eller stunden, och även om inte heller apostlarna visste det, så visste de att Guds Rike *skulle komma, det var en absolut visshet*. Det är därför de kan tala om det som om de såg det vid horisonten.

Men detta löser fortfarande inte vår svårighet angående Jesu instruktioner till lärjungarna att de ska röra sig genom städer och byar i Palestina ”tills Människosonen kommer” i sin makt. På nytt löses problemet när vi förstår att:

på typiskt hebreiskt sätt vänder han sig till apostlarna som representanter för predikan i ändens tid om evangeliet om Riket i Israels städer. Då Jesus efter sin egen uppståndelse talade till de elva apostlarna lovade Jesus: ”Och se jag är med er alla dagar intill tidens slut” Matt 28:20). Löftet inkorporerar alla dessa ”ättlingar” till apostlarna, det vill säga Jesu lärjungar som åtar sig arbetet att predika Riket ända till slutet av tidsåldern, tills Jesus kommer tillbaka.⁵⁷

⁵⁷ Anthony Buzzard, *Focus on the Kingdom*, vol. 7, nr 5, s. 4.

Det går helt enkelt inte an att utplåna Jesu predikan om att Guds Rike med Messias som regent på jorden vid slutet av det nuvarande tidsskedet fortfarande ligger i framtiden. Vi måste förstå det hebreiska sättet att tala och undervisa som han gjorde. Det är ett tydligt faktum att referenser till ett framtida Rike är fler än 20 mot 1 i förhållande till de påstående då Riket sägs stå i en annan tidsform, nämligen presens.⁵⁸

En felaktig fråga?

En viss professor vid ett bibelinstitut hade just gett en hel predikan över Apostlagärningarna 1. Alla i församlingen tycktes mycket imponerade och tillfredsställda med det moderna och nutida synsättet som denne lärde akademiker hade anlagt. Men jag satt där och kände att jag hade njutit av grönsakerna men att jag nu ville ha en stek också. Var fanns köttet, substansen, proteinet? Jag beslöt mig för att ta kontakt med talaren och att artigast ställa den fråga jag bar på. Sedan jag gett honom en komplimang (vilket alltid är ett hövligt sätt att börja med) sade jag: ”Du utelämnade vers 6 från din predikan. Lärjungarna frågade Jesus: 'Herre, är tiden nu inne för dig att återupprätta riket åt Israel?' Vad gör du åt den frågan?” Svaret jag fick förvånade mig inte. Det var samma som jag fått lära mig själv på bibelskolan. Det är vad de flesta bibeltolkare och kommentatorer säger. Hans svar var: ”Lärjungarna förstod det fortfarande inte, eller hur? Deras tänkesätt var fortfarande fast i den gamla judiska föreställningen att Jesus kom för att slå tillbaka Israels fiender och att etablera ett politiskt imperium där Israel genom sin Messias skulle regera världen. Lärjungarnas fråga visar hur trögtänkta de var. Det var en felaktig fråga. Den måste ha gjort Jesus mycket frustrerad.”

Det finns kanske ingen annan vers i Nya testamentet som har blivit mer missförstådd än Apg 1:6. Låt oss se på scenen. Herren Jesus har blivit uppväckt från de döda. ”Genom många bevis” har han demonstrerat för lärjungarna att han verkligen lever. Men snart ska han lämna dem för alltid. Han ska tas upp till himlen. Naturligtvis var dessa fyrtio dagar mellan Jesu uppståndelse och hans himmelfärd mycket värdefulla för lärjungarna. Lukas summerar det slutliga ämnet för konversationen mellan lärjungarna och Herren Jesus. Om jag läser rätt så fanns det faktiskt bara ett huvudtema för Jesu agenda för hela denna period efter uppståndelsen. Jesus ”**talade med dem om Guds Rike**” (Apg 1:3). Detta är precis samma huvudtema och samma ämne som hade sysselsatt honom under hela hans verksamhet före korsfästelsen.

Man måste fundera över följande: eftersom Jesus alltid ”talade om saker angående Guds Rike” – också efter sin uppståndelse – varför har tron att lärjungarna var så trögtänkta att de ställde sin fråga i vers 6 bestått? Reformatorn Johan Calvin är typisk för en befängd utläggning av evangeliet. Det är häpnadsväckande att Calvin sade att denna fråga från lärjungarna hade fler fel i sig än det fanns ord! Calvin höll fast vid att deras förblindelse var anmärkningsvärd, att de efter noggrann instruktion under tre år inte avslöjade mindre okunnighet än om de aldrig hört ett ord! William Barclay ansluter sig till denna uppfattning:

Under sin verksamhet kämpade Jesus med en stor olägenhet. Centrum för hans budskap var Guds Rike (Mark 1:14). Men problemet var att han menade en sak med Riket medan de som lyssnade till honom menade något

⁵⁸ *Ibid.*, s. 6.

helt annat ... De uppfattade det som om de var oundvikligt destinerade för speciell ära, privilegier och för världsvid dominans ... De såg fram emot en dag när världsherraväldet som de drömde om skulle bli deras genom gudomlig intervention. De föreställde sig Riket i politiska termer. Hur föreställde sig Jesus det? [Barclay kommer nu att ge sin egen förståelse grundad på orden i Herrens bön: "Låt ditt rike komma. Låt din vilja ske, på jorden så som i himlen" [Bibel 2000]]. Vi ser att med Riket menade Jesus ett samhälle på jorden där Guds vilja skulle utövas lika perfekt som i himlen.⁵⁹

Här talar Barclay en halvsanning. Riket kommer verkligen att vara ett samhälle på jorden, i samma mån som det kommer att vara ett samhälle som inleds med Jesu återkomst för att regera världen tillsammans med sitt folk från alla tidsepoker. Barclay begår det klassiska felet att likställa Riket med Kyrkan. På ett annat ställe konstaterar Barclay entydigt: "Den enda tron han [Jesus] någonsin kunde inneha var en tron i människors hjärtan."⁶⁰ Detta är typiskt traditionellt tänkande. Föreställningen att Guds Rike bara är "andligt" och att varhelst Guds folk finns "i arbete för mänskligt broderskap, i kärlek och omtanke där intar judarnas Konung den främsta platsen" är allmänt utbredd och destruktiv för det evangelium om Riket som Jesus predikade.⁶¹ Matthew Henrys kommentar följer också detta traditionella mönster. Enligt Henry trodde lärjungarna att "Kristus skulle *upprätta riket åt Israel*, medan Kristus (i själva verket) kom för att etablera sitt eget rike och detta ett himmelrike, inte för att *upprätta konungadömet* åt Israel, ett jordiskt konungarike."⁶²

Många kommentatorer och kristna har blivit vilseförda i århundraden om naturen av Guds Rike genom den välbekanta felöversättningen av Lukas 17:21: "Guds rike är **inom** er" [Bibel 2000]. Alla seriösa forskare och översättare är i dag överens om att texten bör heta: "Guds rike är *ibland* er eller *mitt ibland er*." Det grekiska ordet *entos* kan betyda "inom" eller "ibland", men att i det aktuella sammanhanget översätta det med "inom" skulle betyda att i svar på fariseernas fråga om när Guds Rike skulle komma (Luk 17:20) svarade Jesus dem att Guds Rike var inom *dem*! Detta skulle motsäga allt annat som Jesus någonsin sade om Riket eller om fariseerna. Dessutom, eftersom alla andra referenser till Riket förutsätter att det ännu ligger i framtiden och eftersom verbet i alla andra satser i avsnittet (Luk 17:20-37) står i futurum, måste denna vers förstås betyda att en dag kommer de att finna att Guds Rike plötsligt och oväntat finns mitt ibland dem.⁶³

Detta falska begrepp att Guds Rike var Guds välde "i den troendes hjärta" växte historiskt ut ur det faktum att Kyrkan tidigt måste möta problemet med uppskjutandet av dess jordiska förväntningar. Det står klart att Guds Rike genom sin Messias inte hade kommit till jorden i sin slutgiltiga form. Kanske Jesus hade fattat fel om sitt messianska hopp? Kanske det var så att allt Jesus menade var att sätta upp sin tron i människors hjärtan? Det var snarare så att Kyrkan på ett bristfälligt och föga övertygande sätt "förändligade" sin Jesus, och hans budskap

⁵⁹ William Barclay, *The Acts of the Apostles*, Edinburgh: Saint Andrew Press, 1953, s. 3-4.

⁶⁰ William Barclay, *Jesus as They Saw Him*, s. 243.

⁶¹ Schonfield, *The Passover Plot* s. 206.

⁶² Matthew Henry, *Commentary on the Whole Bible, Genesis to Revelation*, London: Marshall, Morgan & Scott, 1960, s. 435, ursprunglig kursivering.

⁶³ Albert Nolan, *Jesus Before Christianity*, s. 46-47.

berövades sitt messianska innehåll. Antagandet att lärjungarna som undervisats av Jesus själv inte kände till innebörden av Guds Rike vilar dock på brist av förståelse för messianismen i Jesu evangelium och på dålig bibeltolkning av Apg 1. Den vilar på Kyrkans förkastande av budskapet hos alla Israels profeter och på oförmåga att förstå det. Det ger också en felaktig bild av det budskap som apostlarna genomgående ständigt predikade i Apostlagärningarna vilket jag nu vill visa på.

Låt oss först grundligt slå fast i vårt medvetande att Apg 1:6 återger lärjungarnas slutliga fråga till Jesus innan han tas bort ifrån dem. Nu fanns det inte längre tid för lättsamt prat vid stranden. När någon vi älskar djupt just ska lämna oss för gott håller vi inte på med meningslöst småskvaller. Hela Jesu program hänger här på en tråd med denna handfull utvalda män som varit tillsammans med honom från början. Det ämne man diskuterar (bara för att understryka sammanhanget igen) handlar om ”Guds Rike” (Apg 1:3). I samma andetag befäller Jesus lärjungarna att vänta på den utlovade helige Ande. För det hebreiska tänkesättet associerades omnämmandet av den kommande Anden med den kommande messianska härligheten som profeterna talat om i Gamla testamentet. Många avsnitt i den hebreiska Bibeln förutsade att när Messias etablerar sitt jordiska Rike kommer den tidsåldern att bli ett tidsskede med Herrens Ande. Denna gloriösa tidsålder kommer att markeras av ett oöverträffat utgjutande av Anden och kunskap och kraft från HERREN. Denna konungliga tidsålder med Anden kommer att kännetecknas av förnyelse för hela naturen och av välsignelse över Israel (dvs. Jes 11:1-9). För judiskt tänkesätt är Guds Rike synonymt med Andens förnyande kraft. Så när lärjungarna hör att Anden står för dörren lyfts deras känselspröt omedelbart! De ställer sin *logiska* fråga: ”Herre, är tiden nu inne för dig att återupprätta riket åt Israel” (v. 6)?

Låt oss inte missa poängen nu. Jesus uttrycker sig försiktigt, men det gäller bara angående *tiden* för den förväntade upprättelsen, inte upprättelsens *faktum*: ”Det är inte er sak att veta vilka tider eller stunder som Fadern i sin makt har fastställt. Men när den helige Ande kommer över er, skall ni få kraft och bli mina vittnen i Jerusalem och i hela Judeen och Samarien och ända till jordens yttersta gräns (Apg 1:7-8). Två tydliga händelser bör vi komma ihåg här: Andens ankomst ”om några dagar” (v. 5) *och* Rikets ankomst vid en okänd tidpunkt i framtiden (v. 6-7). Utrustning för verksamhet genom den kommande Anden – om bara några dagar – *och* Rikets ankomst för förnyelse av allting på jorden – vid en tidpunkt som bara Fadern känner till. Vi har alltså *två distinkta tidpunkter och händelser* i åtanke här som bevisar utan något som helst tvivel att Riket inte kom på pingstdagen! Andens ankomst på pingstdagen var förskottet, ”handpenningen på arvet” (Ef 1:14), panten för det kommande Riket. Andens givande är en hjälp att leva som Kristi vittnen *tills* hoppet om det återupprättade Riket åt Israel blir verklighet. Under tiden ska Församlingen proklamera ”Jesu vittnesbörd”, evangeliet om Riket, och på så sätt tala profetiskt, ”ty Jesu vittnesbörd är profetians ande” (Upp 19:10).

Lärjungarnas fråga om Jesus nu skulle återupprätta Riket åt Israel representerar *klimax* av Jesu liv och verksamhet. Långt från att vara insnöade dumhuvuden bevisar de bara hur ”trög” senare teologi är när den tolkar Riket som den nuvarande Kyrkans [församlingens] tidsålder! Att jämställa givandet av Anden vid pingsten med Guds Rike (som ännu ligger i framtiden) har slitit ut hjärtat på

Jesu evangelium om Riket. Det har berövat människor på ett strålande framtida hopp.

Inom det medicinska fältet finns det anekdotisk information som säger att efter en fullständig hjärttransplantation kan en persons personlighet då och då förändras. Jag har ibland hört detta i mitt eget arbete inom ambulanssjukvården. Med någon annans hjärta som slår i patientens bröst förvånas ibland släktingar över att personligheten har förändrats. Som en allegorisk parallell har Kyrkan utan att veta om det legat på operationsbordet och gått med på en hjärttransplantation som förändrat hela personligheten, så att säga. I stället för ett hebreiskt hjärta som slår med det vibrerande hoppet om det kommande Gudsriket under Guds utvalde Herre Messias, finner vi nu oss själva i ett försvagat ointressant tillstånd, drogade genom ett transplanterat hjärta som vi fått från en donator och som visar alla tecken på att stötas ut från sin kropp. Eller för att använda illustrationen jag använde i början av detta kapitel, ett gökevangelium – ”ett annat evangelium” har tagit plats i boet!

Om det behövs ytterligare bevis för att lärjungarna ställde rätt fråga, har vi bara att läsa resten av Apostlagärningarna för att se vilken framträdande plats det kommande Riket hade i apostlarnas predikan och vittnesbörd. I Apg 3 helar apostlarna Petrus och Johannes mirakulöst en lam man. Mannen som var född lam går nu, hoppar och ropar ut sina lovprisningar till Gud. Detta väckte stort uppseende. En skara av nyfikna människor samlas och Petrus börjar predika för dem. Han berättar för dem att mannen har blivit helad i namnet Jesus, den Jesus som de hade ansvaret för att ha korsfäst. Petrus förklarar för folkmassan att Jesus har blivit uppväckt från de döda av Gud och tagits till himlen och väntar nu på den bestämda tiden att återvända till jorden, precis ”som han har förutsagt genom alla sina profeter” (Apg 3:18). Petrus lägger till att eftersom Messias Jesus nu är i himlen garanteras Guds löften om Riket. I själva verket *använder Petrus ett språk nästan identiskt med frågan som lärjungarna hade ställt till Jesus före hans himmelfärd i Apostlagärningarna 1:6:*

Ångra er därför och vänd om, så att era synder blir utplånade och **tider av vederkvickelse** kommer från Herrens ansikte och han sänder Messias som är bestämd för er, nämligen Jesus. Honom måste himlen ta emot tills **de tider kommer då allt det blir upprättat**, som Gud har förkunnat genom sina heliga profeters mun från urminnes tid (Apg 3:19-21).

Den noggranne läsaren kommer att lägga märke till det nära sambandet mellan dessa verser och den fråga som lärjungarna ställde till Jesus angående upprättelsen av Davids tron. Lukas som skrev Lukas evangelium och Apostlagärningarna är mycket konsekvent på denna punkt. Ängeln Gabriel kungjorde för Maria innan hon födde Jesus att ”Han skall bli stor och kallas den Högstes Son och Herren Gud skall ge honom hans fader Davids tron. Han skall vara konung över Jakobs hus för evigt och hans rike skall aldrig få något slut” (Luk 1:32-33).

Det är tydligt att för doktor Lukas, är upprättelsen av Israel under Messias som kommer från himlen synonymt med upprättelsen av Davids tron och det kommande Gudsriket. Anthony Buzzard drar vår uppmärksamhet till Lukas utbytbara ordvändningar med följande sammanfattning:

Ankomsten av det apokalyptiska Riket (Luk 21:31) = lärjungarnas förlossning (Luk 21:28) = Jerusalems förlossning (Luk 2:38) = Israels förlossning (Luk 24:21).

Det förväntade framtida Riket (Luk 23:51) = Israels förväntade tröst (Luk 2:25).

Upprättelsen av Riket åt Israel (Apg 1:6) = de tider av upprättelse av allt det som var utlovat genom profeternas mun (Apg 3:21) = upprättelsen av Davids hus som var utlovat genom profeternas mun (Luk 1:70) = upphöjandet av Jesus på Davids tron som han är arvinge till (Luk 1:32-33).⁶⁴

Om läsaren vill ta tid att jämföra dessa referenser kommer han/hon att klart se att de stora händelser som Lukas talar om angående Davids tron och Israels förväntade tröst uppfylldes inte då Anden utgöts vid pingsten, och passar därför inte in på Kyrkan innan Kristi återkomst. Jesu frånvaro i himlen är ett kortvarigt uppehåll i väntan på denna tidsålders avslutning. ”Gabriels öppningsmeddelande om upprättelse av Davids tron (Luk 1:32) och lärjungarnas avslutande fråga om upprättelsen av Israel (Apg 1:6) sätter hela Lukas redogörelse för den kristna tron inom parentes.”⁶⁵

En undersökning av innehållet av det evangelium som predikas i Apostlagärningarna bevisar också att lärjungarna förstod att Jesus skulle återvända för att uppfylla allt det som de hebreiska Skrifterna hade förutsagt angående Riket, Israel och Davids dynasti med Herren Messias. I Apg 8 leder Filippus en mycket framgångsrik evangelisk kampanj i Samarien. Vi läser att han ”**predikade evangelium om Guds rike och Jesu Kristi namn**” (v. 12). Apostlarna ”i Jerusalem fick höra att Samarien hade tagit emot **Guds ord**” (v. 14). Här märker vi återigen Lukas synonyma termer. ”Guds Rike” är synonymt med ”Guds ord”. Överallt där vi läser att apostlarna predikade ”ordet” eller proklamerade ”evangeliet” eller predikade ”Jesu Messias namn” (se vidare i verserna 25 och 35) måste vi förstå att Lukas menar att de predikade ”Guds Rike” med allt sitt hebreiska innehåll. Denna växling av uttryckssätt återges också i Apg 14: ”De predikade **evangeliet** i staden ... återvände de till Lystra och Ikonium och Antiokia ... De sade att vi måste gå igenom många lidanden för att komma in i **Guds rike** ... Och när de hade predikat **ordet** i Perge for de ned till Attalia” (v.21, 22, 25).

Vidare ”Sedan gick han in i synagogan och under tre månader predikade han frimodigt. Han samtalade med dem och försökte övertyga dem om det som hör till **Guds rike** ... Detta pågick under två år, så att alla som bodde i Asien, judar och greker, fick höra **Herrens ord** (Apg 19:8, 10).

När aposteln Paulus beskriver det uppdrag att predika som han fick från Herren Jesus ”för att vittna om **Guds nådefulla evangelium**” definierar han genast detta evangelium av nåd som att ”predika **Riket**” (Apg 20:24-25)! Och ända till slutet av sitt liv, såsom det återges i Apostlagärningarna, påminner Paulus sina åhörare om att han alltid vittnade om evangeliet om ”**Guds Rike**” och försökte övertyga dem om Jesus som

⁶⁴ Anthony Buzzard, *Our Fathers Who Aren't in Heaven*, s. 189.

⁶⁵ *Ibid.*, s. 190.

centrum för Guds plan och att Messias passar in på allt det som ”Mose Lag” och ”Profeterna” hade förutsagt (Apg 28:23). Betoningen på Guds Rike understryks verkligen i den allra sista versen hos Lukas: Paulus tog emot alla som kom till honom och han ”predikade **Guds Rike** och undervisade med stor frimodighet om **Herren Jesus Kristus**” (Apg 28:31). Som George Ladd kommenterar: ”Det är av stort intresse att Lukas summerar innehållet av Paulus predikan för hedningarna med det fullständigt icke-hellenistiska uttrycket 'Guds rike’”⁶⁶

Många har sökt verka för uppfattningen att Paulus predikade evangeliet om Riket för judar men att han inte predikade det för hedningar. Denna vanföreställning är lätt att avfärda. Vi har redan lagt märke till att han tillämpade Abrahams löften på alla kristna, vare sig de var judar eller hedningar (Gal 3:14, 29). Paulus varnar för att alla som inte lever i det kommande Rikets tro, renhet och kraft ”skall inte ärva Guds rike” (Gal 5:21). En av Paulus stora raljerande maningar till den korintiska församlingen som tog varandra inför de civila domstolarna var att retoriskt fråga dem: ”Vet ni inte att de heliga skall döma världen? Om nu världen skall dömas av er, duger ni då inte till att döma i de minsta mål (1 Kor 6:2-3, Moffat)?” Paulus genljöd av Jesu undervisning att vi håller på att tränas för positioner av auktoritet och ledarskap (jfr ”Kristi medarvingar”, Rom 8:17) i det kommande Riket. Hur opassande är det då inte, säger Paulus, att dessa kristna inte visar att de lämpar sig för denna framtida konungliga tjänst i Guds Rike? I stället behandlar man varandra illa. Vi bör inte heller förbise det samband som Hebréerbrevets författare (många tror Paulus var författaren) gör mellan den utlovade ”stora frälsningen” och hoppet om att ha tillsyn över den kommande ”framtida bebodda jorden” (Hebr 2:3, 5). Det spelar ingen roll vilka prövningar och offer den troende får utstå i denna nuvarande onda värld, det apostoliska hoppet var alltid att ”Härdar vi ut [nu], skall vi också regera med honom [sedan]” (2 Tim 2:12). ”Ty vår nöd, som varar ett ögonblick [nu] och väger lätt, bereder åt oss på ett oändligt rikt sätt en härlighet, som väger tungt och varar i evighet [sedan]” (2 Kor 4:17).

Det samlade vittnesbördet i Nya testamentets evangeliska förkunnelse är de goda nyheterna som predikas för alla, jude och hedning, man och kvinna, om det kommande Gudsriket. Det handlar om hur Jesus är den utlovade Herren Messias som vill låta alla Guds löften till ”fäderna” verkställas. Det handlar om hur Guds utvalda Människa kommer att förstöra Satans grepp om världen (Apg 17:31) och hur den messianska tidsåldern skall bli den tid då Guds Ande skall förnya och upprätta allt på jorden enligt löfterna och profeternas utsagor. För Lukas var lärjungarnas fråga i Apg 1:6 den rätta frågan. Pingstens Ande skulle ge dem kraft att proklamera det kommande Riket, då Jesus Messias skall sitta på Davids tron i Israel, och då alla jordens nationer skall stå under hans regering av rättfärdighet och evig fred.

När förvirringens moln över Guds rike lyfts bort och när kommentatorer tror på vad Nya testamentet säger om framtiden, kommer det att stå klart att Apg 1:6 är en text som sätter sig till doms över vår underlåtelse att tro på Jesus och profeterna

⁶⁶ G. E. Ladd, *A Theology of the New Testament*, s. 333.

och vår motvillighet att acceptera att apostlarna visste bättre än vi, vad Jesus menade med Guds Rike.⁶⁷

Att följa Jesus för med sig att tro det som han trodde, att han ska döma nationerna och etablera sitt konungliga palats i Jerusalem. Att tro på Nya testamentets Jesus är att vara övertygad om och överlåten till det Rike han kommer att regera över. Må Gud ge oss alla nåd att dela samma apostoliska hopp att vi ”väntar i Anden genom tron på den rättfärdighet som är vårt hopp” (Gal 5:5) och att vi *inte* må vara bland dem som ”inte skall ärva Guds rike” (Gal 5:21). Trohet mot hans evangelium om Riket i detta livet förbereder oss för positioner av gemensamt styre tillsammans med Konung Jesus (Luk 19:17). Apostlarna trodde hans evangelium: ”... och jag överlämnar riket åt er, liksom min Fader har överlämnat det åt mig: Ni skall få äta och dricka vid mitt bord i mitt rike och sitta på troner och döma Israels tolv stammar” (Luk 22: 29-30). Vi måste tro på det evangelium som Jesus gav uttryck åt och senare hans utvalda apostlar, så att också vi då Jesus Messias kommer tillbaka, om han finner oss trogna, ska få hjälpa till att förvalta hans angelägenheter på en förnyad jord. Vi kommer genom kraften i hans uppståndelse att i glädje få ingå i vårt medborgarskap som Rikets söner i nya kroppar som aldrig blir sjuka och som aldrig dör (Fil 3:20-21; Rom 8:23) och med alla tårar avtorkade (Upp 21:4).

Det kristna evangeliet säger oss att det som människosläktet förlorade genom Adam kommer att återvinnas i Messias Rike. Evangeliet kallar oss till Kristi medregenter över det nya paradiset på jorden. Enbart detta svarar på den djupa känsla inom människans själ att något som hon ursprungligen var ämnad för fattas. Den förlorade härligheten kommer att bli den upprättade härligheten. Ursprungligen skapad för hög ställning under Gud, ursprungligen skapad att ”lägga jorden under sig”, att regera över denna världen och att förvalta den med kärlek och omsorg, förlorade människan tragiskt sin rätt till konungavärdighet. Evangeliet om Guds Rike aviserar att den kommer att bli fullständigt upprättad. Guds stora plan som kungjordes för Eva, Abraham och David rör sig mot sitt stora mål. Den kommer slutligen att upprättas genom vår Herre Jesus Messias. Historien är på väg mot någonstans. När tidens fullhet har kommit ska Gud Fadern, Jesu ende sanne Gud, summera upp allting i Kristus, vare sig det gäller saker i himlen eller saker på jorden (Ef 1:10). Guds heder och slutliga härlighet beror på detta evangelium om Riket. Vid Kristi ankomst kommer all fientlig styrelse och makt utplånas under Jesu Messias ledarskap. Efter ett tusen år kommer vår välsignade Herre och Frälsare att lämna över Riket till sin Fader, ”för att Gud skall vara allt i alla” (1 Kor 15:24-28). Om detta hopp om en förnyad jord under Guds universelle Konung Jesus inte förverkligas, då kommer Guds stora förbund med Abraham och David att ha misslyckats fullständigt. Evangeliet om Riket har då visat sig vara en stor bluff. ”Fäderna” och profeterna och apostlarna har då varit vilseledda dårar. De har då dött förgäves. De har lett oss vilse. Gud är en lögnare. Kristus är mörker. Djävulen och ondskan vinner. Det finns ingen rättfärdighet. Det finns inga Goda Nyheter.

⁶⁷ Anthony Buzzard, *Our Fathers Who Aren't in Heaven*, s. 196.

Men vi tillhör inte dem som är utan hopp. Vi är inte bland dem som ryggar tillbaka i otro. Kristus lever! Kristus lever! ”Se, han kommer med molnen, och varje öga skall se honom, även de som har genomborrat honom och alla jordens stammar skall jämra sig över honom” (Upp 1:7). Redan nu kan vi smaka på den kommande världens krafter (Hebr 6:5). Vi, tillsammans med alla de trogna under generationerna, ser fram mot Riket ”som inte kan skaka” (Hebr 12:28). Vi ser fram emot den dag då ”frälsningen och makten och riket blivit vår Guds och väldet hans Smordes” och när ”våra bröders åklagare” (Upp 12:10), den som nu bedrar hela världen kommer att bindas ”för att han inte längre skulle bedra folken” (Upp 20:3).

Vilket privilegium att få vara bland dem som ”har fått lära känna himmelrikets hemligheter” (Matt 13:11). Må Gud ge oss förstånd att ta emot ”ordet om Riket” och att överlämna oss åt det, så att Djävulen inte ska beröva oss det hopp som Gud gett oss alla genom Sin Son Jesus Kristus vår Herre (Matt 13:19).

Får jag upprepa Anthony Buzzards ljudliga utmaning som citerats tidigare i detta kapitel? Den fångar på ett utsökt sätt evangeliets inbjudan:

Det evangelium som Jesus predikade inbjuder dig också till att avskilja resten av ditt liv till förberedelse för deltagande i tillsynen av detta kommande Rike på en förnyad jord. Du inbjuds att tillsammans med Messias bli medarvinge till Riket. Kort sagt, historiens Jesus, den ursprunglige ”teokraten” fortsätter sitt arbete att rekrytera medlemmar för sitt konungliga hushåll, det teokratiska partiet som nödgas att med gudomlig hjälp förbereda sig själv för att ta del i Messias framtida regering. Detta kommer att bli den första och enda administration som kommer att leda världen på ett framgångsrikt sätt.⁶⁸

Utmaningen är tydlig. Som kristna måste vi gå tillbaka till början och noga undersöka kontexten av den judiska uppenbarelse på nytt, vilket Kyrkan avstod från, hemligheterna om Guds Rike. Som Schonfield uppmanar:

Efter att ha läst massor av kristen teologi är det svårt att hitta någon medvetenhet om att Messianismen som gav kristendomen dess namn, Messianismen i dess naturliga judiska uttryck, skulle kunna rymma hemligheten som skulle kunna ge Kyrkan liv från de döda. Vi måste säga att antingen var Messianismen evangeliets kärna eller att kristendomen från själva början var ett falsarium. Allt annat kan ryka, men här är den klippa på vilken Guds Rike måste vara grundat.⁶⁹

⁶⁸ Anthony Buzzard, *The Coming Kingdom of the Messiah*, s. 7.

⁶⁹ Hugh Schonfield, *Those Incredible Christians*, s. 239.